

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิ

สังกัด

1. รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ชุนนุ มพรมชิตแก้ว		ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. อาจารย์ นายแพทย์สมศักดิ์ ธรรมธิตวิวัฒน์		ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศรี บัทมพันธ์ุ		ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประไพศรี ช่อนกลิ่น		ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชไมพร ทวีศรี		ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
6. อาจารย์สุรีย์ บุญปานวงศ์		สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
7. อาจารย์จำนงค์ กิ่งแก้ว		สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- ความเป็นมาของชุมชนแออัด
(ชุมชนผู้มีรายได้น้อย)
- ประวัติ และข้อมูลชุมชน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University.
All rights reserved

ความเป็นมาของชุมชนแออัด (ชุมชนผู้มีรายได้น้อย) (31)

คำเรียกขานแต่เดิม

Slum ในภาษาอังกฤษได้ถูกแปลมาเป็นภาษาไทยหลายๆ คำในช่วงต้นคือ ก่อนหน้าและช่วงปี พ.ศ. 2503 ภาพของสลัมเป็นไปในทางลบ เช่น ใช้คำว่า "บริเวณเสื่อมโทรม" "แหล่งอบายมุข" และ "แหล่งเสื่อมโทรม" เคยใช้ในวงราชการ จะเห็นได้ว่าตามห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ บัตรเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้จะอยู่ภายใต้คำว่า "แหล่งเสื่อมโทรม" เป็นส่วนใหญ่

เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2525 คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้ใช้คำเรียกแทน "สลัม" โดยเปลี่ยนมาใช้คำว่า "ชุมชนแออัด" แทน ทั้งนี้ก็เพราะคำว่า "สลัม" ให้ความหมายในเชิงต่ำต้อย ผู้อยู่อาศัยรู้สึกว่าเป็นคนชั้นล่างแสดงถึงช่องว่างทางสังคมอันอาจก่อผลในทางลบได้ นอกจากนี้คำว่า Slum ยังรวมถึง Squatter Settlement ซึ่งใช้ในภาษาไทยว่า ชุมชนบุกรุกด้วย คำสองคำนี้มีความแตกต่างกันโดยพื้นฐานทางกฎหมาย ชุมชนบุกรุกมีลักษณะที่ผิดกฎหมาย (คือ ไปรูกล้ำที่ของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต) ส่วนสลัมมีลักษณะที่ค่อนข้างถูกกฎหมาย านเงที่เจ้าของที่ดินอนุญาตให้ชาวบ้านเข้าอยู่อาศัยบนที่ดินของตนได้ โดยมีค่าเช่าบ้าน เข้าที่ปลูกบ้านเป็นสิ่งตอบแทน (ทั้งนี้จะมีสัญญาถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม)

เกณฑ์การพิจารณาความเป็นชุมชนแออัด อาจพิจารณาได้ใน 2 ลักษณะ คือ ด้านกายภาพและสังคม

สภาพทางกายภาพ

1. ที่ตั้งอาคาร

1.1 แออัดหนาแน่น

ในพื้นที่อาจถือเอาความหนาแน่นขนาด 15 หลังคาเรือน/ไร่ หรือ 80 คน/ไร่ขึ้นไปตามเกณฑ์ของ "การเคหะแห่งชาติ" ซึ่งเป็นมาตรฐานที่สำคัญที่สุดอันหนึ่งในการพิจารณาว่าชุมชนใดๆ มีสภาพเป็นชุมชนแออัดหรือไม่ อย่างไรก็ตามลักษณะบ้านเรือนที่ตั้งอยู่อย่างแออัดในที่ดินพื้นที่หนึ่ง ๆ ย่อมสามารถสังเกตโดยง่ายว่ามีสภาพเป็นชุมชนแออัดหรือไม่ โดยไม่จำเป็นต้องมีตัวเลขหรือความหนาแน่นก็ได้

1.2 สืบสนไม่เป็นที่เรียบร้อย

คือ ไม่มีการแบ่งแปลงที่ดินอย่างชัดเจน การปลูกสร้างบ้านเรือนเป็นไปตามความพอใจ ไม่มีผังที่เป็นระเบียบ (แต่บางชุมชนอาจจะมีแผนผังของชุมชน แต่ก็ถือเป็นชุมชนแออัดลึก 12 สลัมคลองเตย)

2. สภาพบ้านเรือนที่อยู่อาศัย

2.1 ทรวดโทรม

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอายุที่เก่าแก่ของชุมชน และยังรวมถึงการขาดการดูแลรักษาอย่างเหมาะสมด้วย

2.2 ไม่ได้สร้างตามแบบแผน

คือ ไม่มีรูปทรงตามแบบแผนของการสร้างบ้านตามมาตรฐานทั่วไป หรืออีกนัยหนึ่งคือ ผิดแผกไปจากบ้านทั่ว ๆ ไป เช่น มีฝาสี่เหลี่ยมกันพอลอยู่อาศัยได้เท่านั้น หรืออาจจะมีรูปทรงตามแบบแผนทั่วไป แต่ก่อสร้างกันเองอย่างง่าย ๆ และประการสุดท้ายคือ ใช้วัสดุที่ไม่เหมาะสม เช่น วัสดุเก่า วัสดุผิดประเภท เช่น ไม้ลังใส่ของ หรือกระดาษแข็งปะติดปะต่อกันตามมีตามเกิด

3. สภาพแวดล้อม

3.1 ทางเดินเท้าที่ไม่เหมาะสม

เช่น ทางเท้าที่เล็กหรือแคบเกินไป ทอดตามแนวไปอย่างไม่เป็นระเบียบ ตามช่องว่างระหว่างบ้าน เช่น อาจพาดด้วยไม้ที่หาได้และมีสภาพทรุดโทรม หรือเป็นทางเดินดินซึ่งชันและเปลี่ยนได้ง่าย

3.2 การระบายน้ำที่ไม่เหมาะสม

ทำให้ชื้นแฉะและเกิดน้ำคร่ำ หรืออาจมีท่อระบายน้ำที่ไม่ได้มาตรฐานหรือไม่มีทั่วถึง

3.3 ชาติที่ว่างสาธารณะ

หมายถึง การไม่มีที่ว่างสำหรับกิจกรรมภายในชุมชน เช่น สันทนาการ ประกอบพิธีกรรม เป็นต้น

3.4 การถ่ายเทอากาศไม่ดี

ทำให้เกิดสภาพอับชื้น มีด และผิสุกลักษณะ ลักษณะเช่นนี้จะพบในชุมชนแออัดที่มีความหนาแน่นสูง เช่น ชุมชนแออัดย่านเยาวราช ในเขตกรุงเทพมหานคร

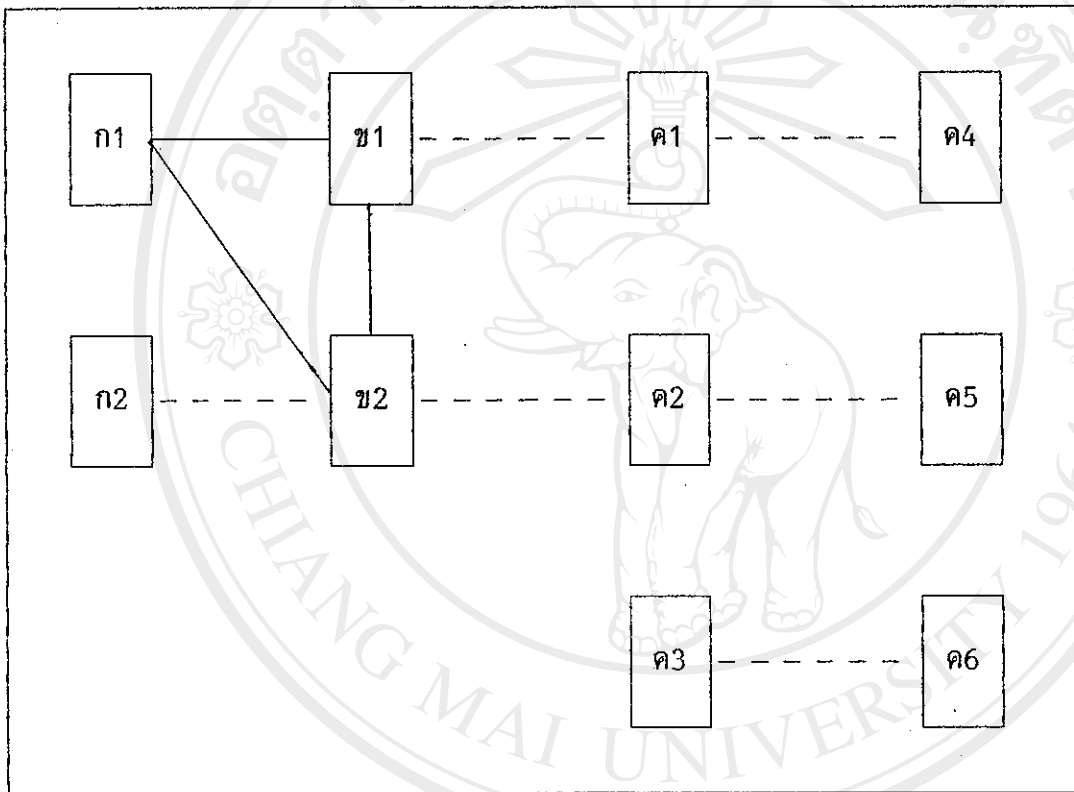
3.5 ไม่มีระบบการกำจัดขยะ

ทำให้มีเศษขยะเกลื่อนกลาดอยู่ทั่วไป หรือมีระบบกำจัดขยะ แต่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

3.6 ระบบไฟฟ้าและการประปาจากรัฐ

ในชุมชนบุกรุกทั่วไปบริการเหล่านี้จะไม่สามารถเข้าไปถึง เพราะการติดตั้งจะต้องได้รับความเห็นชอบจากเจ้าของที่ดิน (แต่อาจมีการซื้อน้ำ-ไฟฟ้าจากบ้านที่อยู่ใกล้เคียง โดยเสียค่าน้ำ-ไฟในอัตราที่แพงกว่ากำหนด)

งานที่ ก1 (สภาพความหนาแน่น) และ ข1 (สภาพทรุดโทรม) หรือ ข2 (ไม่ได้สร้างตามแบบแผน) อย่างใดอย่างหนึ่งเป็นเกณฑ์ที่สำคัญที่สุดโดยมีเกณฑ์อื่นๆ เป็นส่วนประกอบ ซึ่งอาจจะปะปนกันอยู่มากน้อยขึ้นอยู่กับสภาพชุมชนนั้น ๆ ดังนั้นเกณฑ์การพิจารณาจึงสามารถแสดงให้เห็นในลักษณะแผนภาพได้ดังนี้

————— เกณฑ์การพิจารณาหลัก

----- เกณฑ์การพิจารณารอง

ทำไมจึงต้องสนใจปัญหาชุมชนแออัด

มีเหตุผลที่เกี่ยวข้องโดยทั่ว ๆ ไปแล้ว 3 ประการ คือ

1. มองว่าชุมชนแออัดเป็นที่อยู่อาศัยระดับล่างของสังคมเมือง ซึ่งควรจะได้รับ การปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ในด้านต่าง ๆ ให้ดีขึ้น

2. ในตัวของชุมชนแออัดเอง มีสภาพที่จะขยายเพิ่มทั้งจำนวนและพื้นที่ขึ้นเรื่อย ๆ แต่จะเป็นไปอย่างเงียบ ๆ และใช้ระยะเวลา จึงเป็นเรื่องที่ต้องขบคิดและหาทางป้องกัน แก้ไข

3. แม้ว่าในปัจจุบันจะมีหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความสนใจสภาพชุมชนเมืองมากขึ้น แต่เป็นไปในด้านที่แตกต่างกัน ภาพของการมองจึงหลากหลายทัศนะและแตกต่างกันไป ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาให้รู้ชัดเจน ด้วยความหวังว่าจะได้พบเห็นร่วมกัน อันจะเพิ่ม ประสิทธิภาพของการทำงานแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดได้ในที่สุด

ปัจจุบันมีหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความสนใจปัญหาชุมชนแออัดมากยิ่งขึ้น ชุมชนแออัด แต่เดิม "ถูกทอดทิ้ง" ได้แปลสภาพมาเป็นสนามทดลองทางทฤษฎีและแนวคิดต่าง ๆ เป็น ห้องเรียนขนาดใหญ่ของผู้ใฝ่รู้ เป็นขุมคะแนนเสี่ยงที่เป็นกลุ่มก้อน เป็นอนุสรณ์แห่งการอุทิศตน ของนักมนุษยธรรม และเป็นแหล่งที่ทำงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในองค์กรต่าง ๆ

แม้ทัศนะต่อชุมชนแออัดที่แตกต่างกัน แต่ก็เป็นเงื่อนไขที่ติดต่อการศึกษาชุมชนแออัดให้ "แตกฉาน" ยิ่งขึ้น แต่ก็มี ความจำเป็นในการทำความเข้าใจร่วมกัน ไม่เช่นนั้นการปฏิบัติงาน ก็เป็นไปแบบต่างคนต่างทำขาดการประสานงาน อันเป็นการถดถอยของประสิทธิภาพ และ ประสิทธิภาพ อีกประเด็นหนึ่งคือ แม้จะมีหน่วยงานมากมายเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ก็ขาดข้อมูลสรุป พื้นฐานที่ชัดเจนเป็นปัจจุบันร่วมกัน เช่น ประเภท ประชากร และจำนวนของชุมชนแออัด สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องชี้ให้เห็นอย่างหนึ่งว่า ลำพังการ "หลับหูหลับตา" ทำงานกันโดยไม่เห็น ภาพระดับกว้างที่เป็นจริงย่อมไม่อาจหาทางออกที่ดีได้ และนี่ก็เป็นเรื่องตอกย้ำอีกครั้งหนึ่งถึง ความสำคัญของการศึกษาปัญหาชุมชนแออัดกันอย่างจริงจังเสียที

บทบาทชุมชนแออัดคือสังคม

บทบาทหนึ่งที่เด่นชัด คือ ชุมชนแออัดเป็นแหล่งแรงงานระดับล่างแหล่งใหญ่ที่สุดในเขตเมือง แรงงานในชุมชนแออัดจึงเป็นแรงงานไร้ฝีมือ เป็นแรงงานที่จัดหาได้ในราคาถูก กิจกรรมของเมืองในหลาย ๆ ส่วน ดำรงอยู่ได้ก็อาศัยกำลังราคาถูกเหล่านี้

กิจการค้าขายย่อยของบรรดาแม่ค้าหาบเร่ที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดช่วยให้ประชาชนเข้าถึงสินค้าต่าง ๆ ได้ง่าย เข้าถึงในแง่การเดินทางและราคา นอกจากนี้กิจกรรมระดับล่าง เช่น กุ๊หลี่ของ พนักงานลอกท่อ และแรงงานไร้/กึ่งฝีมืออื่น ๆ ก็มักจะเป็นกิจกรรมของผู้ใช้แรงงานที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด นั่นเอง

ชุมชนแออัดมีบทบาทแบ่งเบาภาระรับผิดชอบ การจัดหาที่อยู่อาศัยในเขตเมือง การที่ภาครัฐและเอกชนจะจัดหาที่อยู่อาศัยแก่สมาชิกของเมือง โดยเฉพาะคนระดับล่างถนัดหน้ากัน ย่อมเป็นไปได้ เนื่องจากปัญหาสำคัญ คือ ขาดเงินทุนดำเนินการ ปรากฏการณ์ที่ไม่มีคนยากจนนอนเกลื่อนกลาดอยู่บนทางเท้า เหมือนเช่นประเทศอื่น ๆ เป็นเครื่องยืนยันให้เห็นได้ว่าที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยทั้งหลาย ชุมชนแออัดมีบทบาทที่มีประสิทธิภาพในการจัดหาที่อยู่อาศัยกันเองในหมู่ชาวเมือง อันเป็นการช่วยลดภาระภาครัฐบาลและหน่วยงานเอกชนในการจัดหาที่อยู่อาศัยแก่ประชาชนที่มีรายได้น้อย

บทบาทสุดท้ายโดยเฉพาะต่อผู้อพยพเข้ามาจากชนบทหรือต่างจังหวัด เป็นที่ทราบกันดีว่าวัฒนธรรม และความนึกคิดแบบชนบทกับแบบเมืองมีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านเนื้อหาและรูปแบบ ชุมชนแออัดจึงเป็นแหล่งที่ผู้ย้ายถิ่นจากชนบทสามารถเข้ามาอยู่ในเมือง โดยมีกระบวนการในการช่วยการปรับตัวเข้ากับสังคมเมือง และค่อย ๆ เรียนรู้ลักษณะสังคมเมือง จากญาติมิตรที่มาอาศัยอยู่ก่อนแล้ว นอกจากนี้ยังมีกระบวนการช่วยเหลือและกันในการหางานทำบ้าง อื่น ๆ บ้าง สิ่งเหล่านี้จึงทำให้ชุมชนแออัดเป็นแหล่งพักพิงของผู้ย้ายถิ่นจากชนบท หรือต่างจังหวัด และเอื้ออำนวยให้แก่วิชาชีพที่พวกเขาสามารถต่อสู้กับชีวิตในสังคมเมืองมั่นคงยิ่งขึ้น

ชุมชนแออัดมีสถานะเป็นที่อยู่อาศัยของประชาชนส่วนหนึ่งของเมือง ถึงแม้จะไม่ใช่ประชากรส่วนใหญ่ แต่ก็เป็น "กลุ่มใหญ่" ที่ไม่อาจมองข้ามไปได้

1. ชุมชนระแกง(31)

ที่ตั้ง

ตั้งอยู่ถนนระแกง ตำบลข้างคลาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ปีที่ก่อตั้ง

ปี พ.ศ. 2527

ประวัติชุมชน

เป็นชุมชนขนาดใหญ่ที่เก่าแก่แต่เดิมมีบ้านเรือนไม่มากนักประมาณ 10 หลังคาเรือน ตั้งอยู่บริเวณแนวคูเมือง บ้านเรือนส่วนใหญ่อยู่ในที่ลุ่มซึ่งเป็นหนองน้ำ เมื่อมีการสร้างถนนจึงทำให้น้ำไม่สามารถระบายออกได้ เนื่องจากไม่มีระบบระบายน้ำที่ดี ที่เรียกว่า "ระแกง" เนื่องจากเชื่อว่าเมื่อก่อนผู้อยู่อาศัยได้เจาะกำแพงเมืองออกเป็นทางแคบ ๆ เพื่อสะดวกในการสัญจรไปมา แต่ทางที่เจาะนั้นแคบมากเมื่อผ่านเข้าออกต้องตะแคงตัวผ่าน ต่อมาเสียงที่เรียกเพี้ยนไปเป็น "ระแกง" ระยะเวลาที่มีผู้เข้ามาสร้างบ้านเรือนเพิ่มขึ้น มีการขยายครอบครัวออกไป เพราะมีบุคคลภายนอกเข้าไปเช่าช่วงต่อเติมอาคาร และมีการไล่ที่ผู้อยู่อาศัยบริเวณถนนข้างเพือก ถนนลอยเคราะห์ ขณะนี้มี 114 หลังคาเรือน 117 ครอบครัว

ประชากร

ประชากร	ชาย	242	คน
	หญิง	264	คน
	รวม	506	คน

องค์กรในชุมชน

กรรมการชุมชน จำนวน	กลุ่ม อสม. จำนวน	กลุ่มแม่บ้าน จำนวน	กลุ่มท่นแม่สาว จำนวน	กลุ่มผู้สูงอายุ จำนวน	กลุ่มออมทรัพย์ จำนวน	กลุ่มฝึกอาชีพ จำนวน
15 คน	7 คน	35 คน	40 คน	27 คน	48 คน	20 คน

หมายเหตุ : ข้อมูลจากทะเบียนของชุมชน

อาชีพ

ส่วนใหญ่ชาวชุมชนมีอาชีพในการทำหัตถกรรมฝีมือ ได้แก่ เครื่องเซรามิก งานแกะสลัก

เขียนภาพ

สภาพก่อนการปรับปรุงชุมชน

1. ชาวชุมชนส่วนใหญ่ปลูกสร้างอาคารบ้านเรือนในที่ดินของเทศบาล โดยมีอาคารบ้านเรือนประมาณ 21 หลังคาเรือนที่ปลูกสร้างในบริเวณลำเหมืองสาธารณะ

2. ชุมชนมีปัญหาน้ำท่วมขังและทางเดินสัญจรไปมาคั่งคัก

3. ปัญหายุงชุมมาก เนื่องจากมีน้ำขังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุง

4. ปัญหาการว่างงาน ชาวชุมชนส่วนใหญ่มักประกอบอาชีพที่ใช้ฝีมือแรงงาน เช่น กรรมกร สามล้อรับจ้าง แกะสลัก ฯลฯ

5. ปัญหาน้ำดื่มดื่มน้ำใช้ เนื่องจากพื้นที่เป็นที่ลุ่มการเจาะน้ำบาดาลทำได้ยาก และไม่คุ้มค่า ชาวชุมชนจึงใช้วิธีซื้อน้ำประปาจากบ้านที่ขายน้ำประปาในชุมชน

6. ปัญหาความยากจน ชาวชุมชนส่วนใหญ่มีรายได้น้อยต่อครอบครัวน้อย และรายได้ไม่แน่นอน หาได้มากก็กินมากโดยไม่มีการสะสมทรัพย์ไว้เฝ้ายามฉุกเฉิน

สภาพหลังการปรับปรุงชุมชน

เทศบาลนคร เชียงใหม่ ได้เริ่มปรับปรุงชุมชนระแงงตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 โดยได้รับ การสนับสนุนงบประมาณจากองค์การยูนิเซฟ และสำนักพัฒนาเมือง กรมการปกครอง จนสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชน จัดสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนที่ช่วยกันพัฒนาอย่างค่อยเป็น ค่อยไปด้วยความมั่นคงในหลักการพึ่งตนเอง ซึ่งมีกิจกรรมการปรับปรุงชุมชนมากมาย อันได้แก่

1. การที่เทศบาลฯ ได้สนับสนุนดินให้ชุมชนวันละประมาณ 30 คิวแล้วให้ชาวชุมชน ร่วมมือร่วมแรงร่วมใจในการนำดินไปถมในที่น้ำขัง
2. ชุมชนจัดหาเงินสมทบช่วยเหลือการขนย้ายบ้าน จำนวน 21 หลัง ที่ปลูกคร่อม ลำเหมือง แล้วจัดการถมดินที่ได้รับจากเทศบาลฯ จัดวางระเบียบผังของชุมชน แล้วจึง ดำเนินการก่อสร้างบ้านใหม่ในที่ดินที่ถมแล้ว
3. การก่อสร้างทางเท้าคอนกรีตเสริมเหล็กเข้าชุมชน และการจัดระบบระบายน้ำ ให้กับชุมชน
4. การก่อสร้างท่อเมนประปาและสร้างประปาหยอดเหรียญ ซึ่งได้รับการสนับสนุน จากการประปาส่วนภูมิภาค เพื่อให้ชาวชุมชนมีน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาดปราศจากเชื้อโรค
5. การก่อสร้างตู้เก็บอุปกรณ์ดับเพลิง จำนวน 7 ตู้ พร้อมเครื่องดับเพลิงชนิด ผงเคมี จำนวน 14 เครื่อง
6. การจัดการรถเข็นขยะให้แก่ชุมชนจำนวน 2 คัน และเช่าใส่ขยะ 60 ใบ
7. การจัดทำป้ายชื่อชุมชน ป้ายชื่อซอย ป้ายชื่อเจ้าของบ้านและเลขที่บ้าน
8. การจัดตั้งกองทุนเอนกประสงค์ประจำชุมชน
9. การจัดตั้งกองทุนยา
10. การก่อสร้างหอกระจายเสียงตามสายในชุมชน เพื่อเป็นการให้ความรู้ การ แจ้งข่าวสาร และแจ้งเหตุการณ์เร่งด่วนแก่คนในชุมชน
11. การส่งเสริมอาชีพและเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน อาทิเช่น การอบรมการใช้ฝีมือ ในการทำแพ้น้ำสี ชูตลาดเส้นบนเครื่องเขิน การส่งเสริมอาชีพโดยการออกร้านค้าในงานต่าง ๆ

12. ได้รับบริการสาธารณสุขเคลื่อนที่

13. ได้รับบริการบัตรสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล

ของชาวชุมชน

14. มีการจัดตั้งกลุ่มเยาวชนชุมชนระแกง

15. การก่อสร้างอาคาร 60 ปี เจ้าพ่อหลวงซึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุนจากมูลนิธิ

เฟรดเดอริกส์ ประเทศเยอรมัน เพื่อใช้เป็นศูนย์ศิลปาชีพของชุมชน

16. การติดตั้งไฟฟ้าและติดตั้งไฟกึ่งภายในชุมชน

17. คณะกรรมการชุมชนได้รับการอบรม เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารชุมชน

18. คนในชุมชนได้รับการอบรมอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.)

19. การจัดขบวนเข้าร่วมงานประเพณีสำคัญต่าง ๆ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

แผนที่ชุมชนระแงง

ลิขสิทธิ์ © by Chiang Mai University
 All rights reserved

2. ชุมชนกัญชง (31)

ผู้
ที่ตั้ง

ตั้งอยู่บริเวณหลังตลาดกัญชง ตำบลหายยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ปีที่ก่อตั้ง

ปี พ.ศ. 2527

ประวัติชุมชน

เป็นชุมชนขนาดเล็ก แต่เดิมเป็นป่าไม้ไผ่ และป่าสาบเสียด้านหนึ่งซึ่งติดกับที่ดินของราชพัสดุ มีผู้อพยพเข้ามาตั้งรกรากอยู่ประมาณ 40 ปีเศษแล้ว โดยในระยะเริ่มแรกมีบ้านอยู่ประมาณ 10 หลังคาเรือน ปัจจุบันมีผู้อยู่อาศัย 189 หลังคาเรือน 220 ครอบครัว ประชากรส่วนใหญ่อพยพมาจากภาคอีสาน

ประชากร

ประชากร	ชาย	401	คน
	หญิง	416	คน
	รวม	817	คน

องค์การในชุมชน

กรรมการชุมชน จำนวน	กลุ่ม อสม. จำนวน	กลุ่มแม่บ้าน จำนวน	กลุ่มหนุ่มสาว จำนวน	กลุ่มผู้สูงอายุ จำนวน	กลุ่มออมทรัพย์ จำนวน	กลุ่มฝึกอาชีพ จำนวน
15 คน	1 คน	30 คน	60 คน	75 คน	81 คน	15 คน

หมายเหตุ : ข้อมูลจากทะเบียนของชุมชน
: กลุ่ม อสม. อยู่ระหว่างอบรมทดแทน

อาชีพ

ส่วนใหญ่ชาวชุมชนมีอาชีพรับจ้าง และค้าขาย

สภาพก่อนการปรับปรุงชุมชน

1. อาคารบ้านเรือนสร้างด้วยไม้ยกพื้นสูง ประชากรตั้งรกรากอยู่มานาน 20 ปี
2. มีปัญหาน้ำท่วม น้ำใช้ เนื่องจากไม่มีน้ำประปาใช้ส่วนใหญ่ชุดบ่อน้ำตื้น ๆ น้ำที่ชุดได้มีสีขุ่นเขียวและมีรสกร่อยเค็ม ตลอดจนมีโรงงานไอศกรีมตั้งอยู่ใกล้ชุมชน มีน้ำเสียปล่อยออกมาลงใต้ดินซึม เข้าไปยังบ่อน้ำของชาวบ้านทำให้น้ำไม่สามารถดื่มได้ ต้องซื้อจากร้านที่ขายในชุมชน
3. การระบายน้ำจะระบายไปตามคูน้ำที่อยู่ริมทางเดิน และระบายออกสู่คูน้ำด้านทิศใต้ของชุมชน
4. การก่อสร้างอาคารบ้านเรือนในพื้นที่เทศบาลและที่ราชพัสดุ
5. ปัญหาน้ำท่วมขังและทางเดินเท้าสัญจรไปมาในชุมชนเฉอะแฉะ

6. บัณฑิตหญิงชุกชุม เนื่องจากมีน้ำซังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุง

7. บัณฑิตความยากจนของชุมชนส่วนใหญ่มีรายได้พอดำรงชีวิตได้ ไม่มีเงินสะสม

ไว้ใช้ในยามจำเป็น

สภาพหลังการปรับปรุงชุมชน

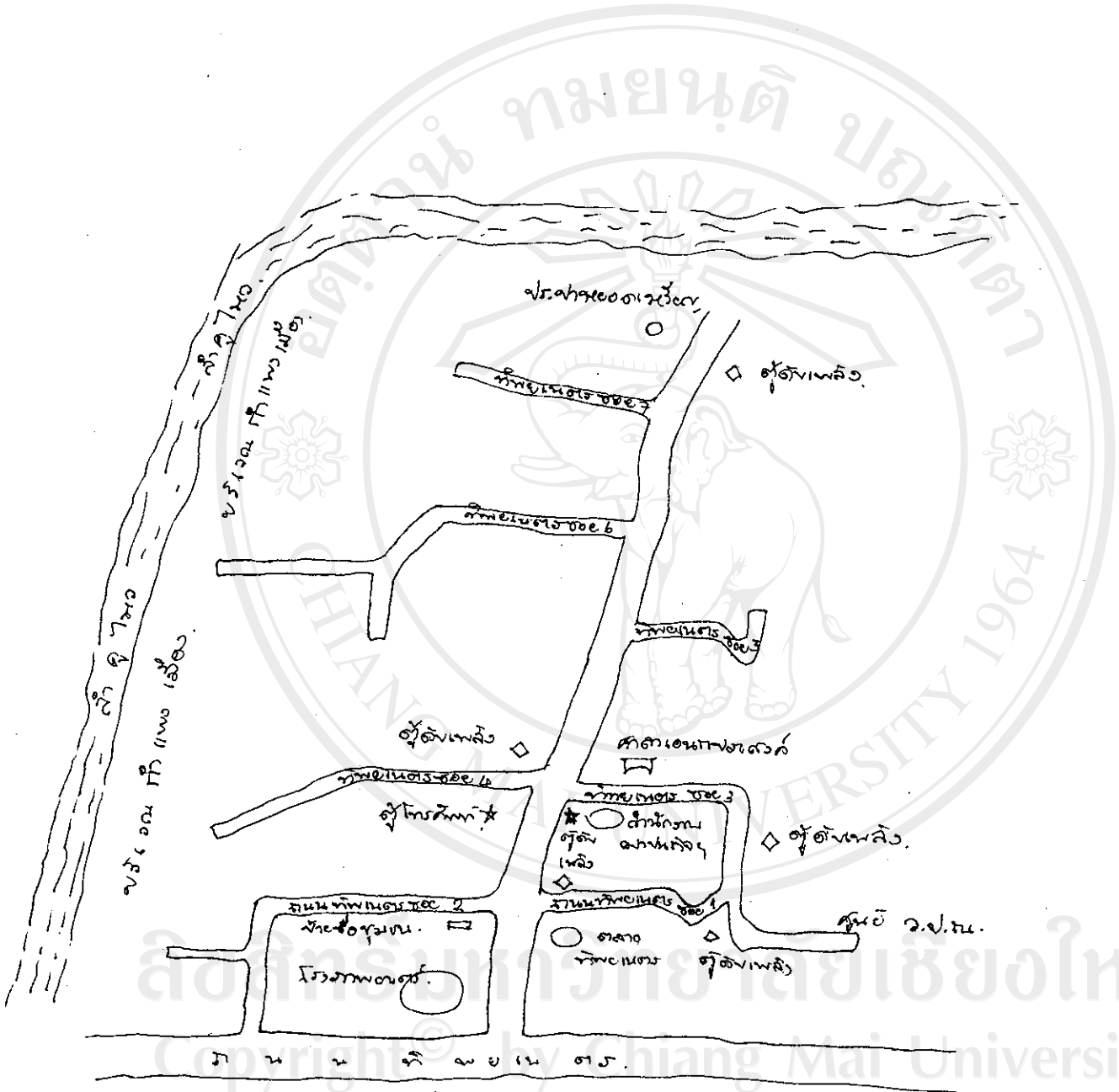
เทศบาลนครเชียงใหม่ได้เริ่มปรับปรุงชุมชนที่พยุเณตรตั้งแต่ปี 2527 โดยได้รับการสนับสนุนจากการเคหะแห่งชาติ โรงพยาบาลจังหวัดเชียงใหม่ และสำนักงานพัฒนาเมือง กรมการปกครอง โดยได้มีการสำรวจข้อมูลชุมชนด้วยวิธีการสังคมมิติ จนทราบสภาพปัญหาของชุมชนต่อมา เมื่อเทศบาลฯ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การยูนิเซฟ จึงได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการชุมชน และจัดสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งมีกิจกรรมการปรับปรุงชุมชนมากมาย อันได้แก่

1. การก่อสร้างทางเท้าคอนกรีตเสริมเหล็กเข้าชุมชนและการจัดระบบการระบายน้ำให้กับชุมชน
2. มีการก่อสร้างท่อเมนประปา และสร้างประปาหยอดเหรียญ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากการประปาส่วนภูมิภาค เพื่อให้ชาวชุมชนมีน้ำดื่มน้ำใช้ที่สะอาดปราศจากเชื้อโรค
3. มีการก่อสร้างตู้อุปกรณ์ดับเพลิงจำนวน 5 ตู้ พร้อมเครื่องดับเพลิงชนิดผงเคมีจำนวน 10 เครื่อง
4. การสนับสนุนรถเข็นขยะ 2 คัน และถังใส่ขยะ 60 ใบ จัดตั้งถังขยะเพิ่มให้เพียงพอ และจัดรถเก็บขยะอย่างสม่ำเสมอ
5. การจัดทำป้ายชื่อชุมชน ป้ายชื่อซอย ป้ายชื่อเจ้าของบ้านและเลขที่บ้าน
6. การจัดตั้งกองทุนเอนกประสงค์ประจำชุมชน
7. การจัดตั้งกองทุนยา
8. การจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ อาทิเช่น กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข กลุ่มแม่บ้าน

กลุ่มหนุ่มสาว

9. มีสถานที่ดูแลเด็กเล็กก่อนวัยเรียนในชุมชน เพื่อช่วยดูแลเด็กเล็ก และทำให้ผู้ปกครองสามารถออกไปประกอบอาชีพเพิ่มพูนรายได้ให้กับครอบครัว
10. การก่อสร้างหอกระจายเสียงของชุมชน เพื่อเป็นการให้ความรู้ การแจ้งข่าวสาร และแจ้งเหตุการณ์เร่งด่วนให้คนในชุมชนได้รับทราบ
11. มีการรวมพลังของชุมชนในการรณรงค์รักษาความสะอาดในชุมชน
12. มีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือแก้ไขปัญหาด่าง ๆ ของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ
13. มีการจัดขบวนแห่เข้าร่วมประเพณีสำคัญ อาทิเช่น การจัดส่งกระทงใหญ่ ร่วมงานประเพณียี่เป็ง งานประเพณีสงกรานต์ ออกร้านค้านิทรรศการฤดูหนาว และการร่วมกิจกรรมพิธีสำคัญ และงานประเพณีทางศาสนาอื่น ๆ
14. มีการจัดอบรมกลุ่มแม่บ้านด้านอาชีพและโภชนาการ
15. ได้รับการบริการบัตรส่งเคราะห์ผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของชาวชุมชน
16. ได้รับการบริการสาธารณสุขเคลื่อนที่
17. คณะกรรมการชุมชนได้รับการอบรมคณะกรรมการชุมชน เพื่อเป็นหลักในการบริหารชุมชน
18. คนในชุมชนได้รับการอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขเทศบาล (อสม.)

แผนที่ชุมชนกึ่งพืช เนตร

ลิขสิทธิ์ © โดย Chiang Mai University
All rights reserved

3. ชุมชนศรัทธาวัดหัวผาย⁽³¹⁾

ที่ตั้ง

ตั้งอยู่ข้างวัดหัวผาย ตำบลข้างคลาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ปีที่ก่อตั้ง

ปี พ.ศ. 2528

ประวัติชุมชน

ชุมชนศรัทธาวัดหัวผาย เป็นชุมชนที่คนส่วนใหญ่เป็นคนดั้งเดิม อยู่อาศัยกันมาหลายชั่วอายุคน มีการตั้งบ้านเรือนอยู่กันอย่างหนาแน่น 2 พากของคลองแม่ข่า มีจำนวน 131 หลังคาเรือน 150 ครอบครัว แต่เดิมชาวชุมชนอาศัยน้ำในคลองแม่ข่าดื่มและใช้ แต่ปัจจุบันสภาพของคลองแม่ข่าเน่าเสียมีกลิ่นเหม็นและเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงไม่สามารถนำน้ำมาใช้ได้

ประชากร

ประชากร	ชาย	290	คน
	หญิง	289	คน
	รวม	579	คน

องค์กรานชุมชน

กรรมการชุมชน	กลุ่ม อสม.	กลุ่มแม่บ้าน	กลุ่มหนุ่มสาว	กลุ่มผู้สูงอายุ	กลุ่มออมทรัพย์	กลุ่มฝึกอาชีพ
จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
15 คน	10 คน	20 คน	30 คน	10 คน	-	15 คน

หมายเหตุ : ข้อมูลจากทะเบียนของชุมชน

อาชีพ

ส่วนใหญ่ชาวชุมชนมีอาชีพรับจ้าง เช่น รับจ้างฆ่าสัตว์ เลี้ยงวัว แกะสลัก ชั้บรด
ทำความสะอาด และรับจ้างอื่น ๆ

สภาพก่อนการปรับปรุงชุมชน

1. ชาวชุมชนปลูกสร้างบ้านเรือนในที่ดินของเทศบาล ที่ดินวัดหัวฝาย ที่ดินราชพัสดุ
2. ปัญหาคลองแม่ข้าวเน่าเสีย ส่งกลิ่นเหม็น มีขยะมูลฝอยทำให้คลองแม่ข้าวตื้นเขิน
3. ปัญหาทางเดินสัญจรไปมาในชุมชนเป็นดินลูกรัง และไม้เก่า ๆ ผุพัง ในฤดูฝน
เฉอะแฉะ และมีน้ำท่วมขัง
4. ปัญหาความยากจน คนในชุมชนมีรายได้น้อย ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง
5. ปัญหาน้ำดื่ม น้ำใช้

สภาพหลังการปรับปรุงชุมชน

เทศบาลนครเชียงใหม่ได้เริ่มการปรับปรุงชุมชนศรีท้าววัดหัวฝาย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาเมือง กรมการปกครอง และงบประมาณสนับสนุนจากองค์การยูนิเซฟ สามารถแก้ไขปัญหของชุมชนจนเกิดกิจกรรม และความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชน กิจกรรมอันได้แก่

1. การก่อสร้างท่อเมนประปาเข้าชุมชน
2. การจัดทำป้ายบอกชื่อซอย เลขที่บ้าน
3. การปรับปรุงสภาพบ้านเรือนให้มีความมั่นคงถาวร
4. มีการสนับสนุนรถเข็นขยะจำนวน 2 คัน เพื่อใช้ในการขนย้ายขยะไปสู่ถังขยะรวมประจำชุมชน
5. การก่อตั้งกองทุนยาประจำชุมชน
6. การขยับแนวบ้านบริเวณริมคลองแม่ข่า เพื่อปรับแนวให้เป็นถนนขนาด 4 เมตร เพื่อลดปัญหาความแออัดและอุบัติเหตุ
7. มีการรณรงค์รักษาความสะอาด โดยเฉพาะคลองแม่ข่า เพื่อรักษามิให้เกิดมลภาวะและแก้ไขปัญหายุ่งชุมชน
8. การอบรมกลุ่มแม่บ้านโภชนาการ
9. การอบรมคณะกรรมการชุมชน
10. การอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขเทศบาล (อสม.)
11. การได้รับบริการบัตรสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย
12. การจัดขบวนแห่เข้าร่วมประเพณีสำคัญ เป็นการแสดงออกซึ่งความสามัคคีกลมเกลียวของคนในชุมชน
13. ได้รับการสนับสนุนชุดเครื่องครัวแม่บ้านสำหรับใช้ในชุมชน

4. ชุมชนทำสะอาด(31)

ที่ตั้ง

ตั้งอยู่ถนนนายพล ช้างค้ายกาวิละ ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ปีที่ก่อตั้ง

ปี พ.ศ. 2528

ประวัติชุมชน

ชุมชนทำสะอาดแต่เดิมเรียกว่า หมู่บ้านท่าศาลา เมื่อประมาณ 60 ปีก่อนเป็นที่
 หลบภัยสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยมีกองพันทหาร ร.พัน 35 ร.พัน 31 จำนวน 2 กอง
 มาตั้งฐานทัพ และที่แห่งนี้เคยเป็นป่าช้ามาก่อน ปัจจุบันป่าช้าย้ายไปอยู่ที่สุสานบ้านเด่น ต่อมา
 ร้อยโทอินทร์ ฤทธิ์รงค์ ได้มาบุกเบิกป่าทึบาคาให้เป็นที่อยู่อาศัย แต่เดิมมีผู้อยู่อาศัยอยู่เพียง 10
 หลังคาเรือน เมื่อได้มีการสร้างตลาดสันป่าซ่อย ทำให้ผู้คนอพยพมาอาศัยเพิ่มขึ้น ปัจจุบันมี
 ผู้อยู่อาศัย 89 หลังคาเรือน 107 ครอบครัว

ประชากร

ประชากร	ชาย	212	คน
	หญิง	246	คน
	รวม	458	คน

องค์การในชุมชน

กรรมการชุมชน	กลุ่ม อสม.	กลุ่มแม่บ้าน	กลุ่มหนุ่มสาว	กลุ่มผู้สูงอายุ	กลุ่มออมทรัพย์	กลุ่มฝึกอาชีพ
จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
7 คน	11 คน	10 คน	50 คน	30 คน	-	10 คน

หมายเหตุ : ข้อมูลจากทะเบียนของชุมชน

อาชีพ

ส่วนใหญ่ชาวชุมชนมีอาชีพรับจ้าง และค้าขายในตลาดสันป่าข่อย

สภาพก่อนการปรับปรุงชุมชน

1. ชาวชุมชนได้ปลูกสร้างบ้านเรือนในที่ดินของเทศบาลนครเชียงใหม่
2. ปัญหาฝุ่นละอองมาก เนื่องจากทางเดินสัญจรไปมาในชุมชนมีสภาพเป็นดินลูกรังอัดแน่น ในฤดูร้อนและฤดูหนาวอากาศแห้งมีฝุ่นมาก ในฤดูฝนมีสภาพเฉอะแฉะ
3. ปัญหายุงชุกชุม เนื่องจากมีน้ำขังทำให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุง
4. ปัญหาขยะมูลฝอยมีการทิ้งขยะไม่เป็นที่ ทำให้เกิดความสกปรกไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย
5. ปัญหาการว่างงานของคนในชุมชน
6. ปัญหาน้ำดื่ม น้ำใช้ ส่วนใหญ่ชาวชุมชนใช้น้ำบ่อหรือซื้อน้ำใช้

สภาพหลังการปรับปรุงชุมชน

เทศบาลนครเชียงใหม่ได้เริ่มการปรับปรุงชุมชนทำอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีพ.ศ. 2528 โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักพัฒนาเมือง กรมการปกครองและงบประมาณสนับสนุนจากองค์การยูนิเซฟ สามารถแก้ไขปัญหาได้บ้างพอสมควร ชาวชุมชนมีการร่วมมือร่วมใจกันในการพัฒนาชุมชนของตนตามหลักการพึ่งตนเอง ซึ่งมีกิจกรรมการปรับปรุงชุมชน อันได้แก่

1. การจัดทำป้ายชื่อชุมชน ป้ายชื่อซอย และเลขที่บ้าน
2. การปรับปรุงสภาพบ้านเรือนให้มีความมั่นคงถาวร
3. การรณรงค์รักษาความสะอาดของชุมชนในวันสำคัญต่าง ๆ และการกำจัดขยะที่

ชุกชุม

4. การสนับสนุนรถเข็นขยะจำนวน 2 คัน และการจัดตั้งถังขยะให้เพียงพอ และมีรถเข้าไปเก็บขยะอย่างสม่ำเสมอ

5. ได้รับการอบรมกลุ่มแม่บ้านโภชนาการจากองค์การยูนิเซฟ เพื่อเป็นการเพิ่มอาชีพและรายได้ แก้ปัญหาการว่างงาน

6. การจัดขบวนแห่เข้าร่วมงานประเพณีสำคัญของทางราชการ ซึ่งแสดงถึงความสามัคคีกลมเกลียวกันของคนในชุมชน

7. การก่อตั้งกองทุนยาของชุมชน เพื่อให้ชาวชุมชนได้ซื้อยาราคาถูก และรวดเร็วทันต่อการรักษาโรคภัยไข้เจ็บ ตลอดจนชุมชนจะได้มีเงินทุนสะสมไว้ใช้ในการดำเนินงานต่างๆ

8. ได้รับการบริการสาธารณสุขเคลื่อนที่

9. การก่อสร้างท่อเมนประปาเข้าชุมชน ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากการประปาส่วนภูมิภาค

10. คณะกรรมการชุมชนได้รับการฝึกอบรมคณะกรรมการชุมชน เพื่อนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาการทำงาน

11. คนในชุมชนได้รับการฝึกอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขเทศบาล (อสส.)

12. ได้รับสนับสนุนชุดเครื่องครัวแม่บ้านสำหรับใช้ในกิจกรรมของชุมชน

5. ชุมชนเมืองสาทร⁽³¹⁾

ที่ตั้ง

ตั้งอยู่บริเวณวัดเมืองสาทร ตำบลหนองหอย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ปีที่ก่อตั้ง

ปี พ.ศ. 2528

ประวัติชุมชน

ชุมชนเมืองสาทร เดิมเป็นหมู่บ้านชื่อหมู่บ้านเมืองสาทร หมู่ที่ 5 อยู่นอกเขตเทศบาล ต่อมาในปี พ.ศ. 2529 เทศบาลฯ ได้ขยายเขตคลุมพื้นที่หมู่บ้านเมืองสาทร (หมู่ที่ 5) หมู่บ้านเสาหิน และหมู่บ้านศรีบุญเรืองบางส่วน ชาวชุมชนเมืองสาทรได้รวมตัวกันก่อตั้งชุมชนเมืองสาทร โดยอาศัยวัดเมืองสาทรหลวงที่มีท่านพระครูชัยรัตน์ ชัยธัม เป็นเจ้าอาวาสให้คำปรึกษา และเป็นสถานที่เริ่มแรกของการก่อตั้งชุมชน มีบ้านเรือน 292 หลังคาเรือน 321 ครอบครัว

ประชากร

ประชากร ชาย 599 คน

หญิง 597 คน

รวม 1,196 คน

องค์การในชุมชน

กรรมการชุมชน จำนวน	กลุ่ม อสม. จำนวน	กลุ่มแม่บ้าน จำนวน	กลุ่มหนุ่มสาว จำนวน	กลุ่มผู้สูงอายุ จำนวน	กลุ่มออมทรัพย์ จำนวน	กลุ่มฝึกอาชีพ จำนวน
11 คน	-	30 คน	20 คน	80 คน	49	-

หมายเหตุ : ข้อมูลจากทะเบียนของชุมชน

: กำลังอบรม อสม. ทดแทน

อาชีพ

ส่วนใหญ่ชาวชุมชนมีอาชีพรับราชการและค้าขาย

สภาพก่อนการปรับปรุงชุมชน

1. ชาวชุมชนสร้างบ้านเรือนในที่ดินของตนเองจึงไม่ค่อยมีปัญหาด้านกรรมสิทธิ์ที่ดิน
2. ปัญหาขยะมูลฝอยและยุงชุกชุม
3. ปัญหาการว่างงานของคนในชุมชน
4. ปัญหาน้ำดื่ม น้ำใช้ มีการใช้น้ำจากน้ำบาดาล และน้ำบ่อ

สภาพหลังการปรับปรุงชุมชน

1. มีการก่อตั้งกองทุนเอนกประสงค์
2. มีการจัดรถเข็นขยะ 1 คัน ประจำชุมชน

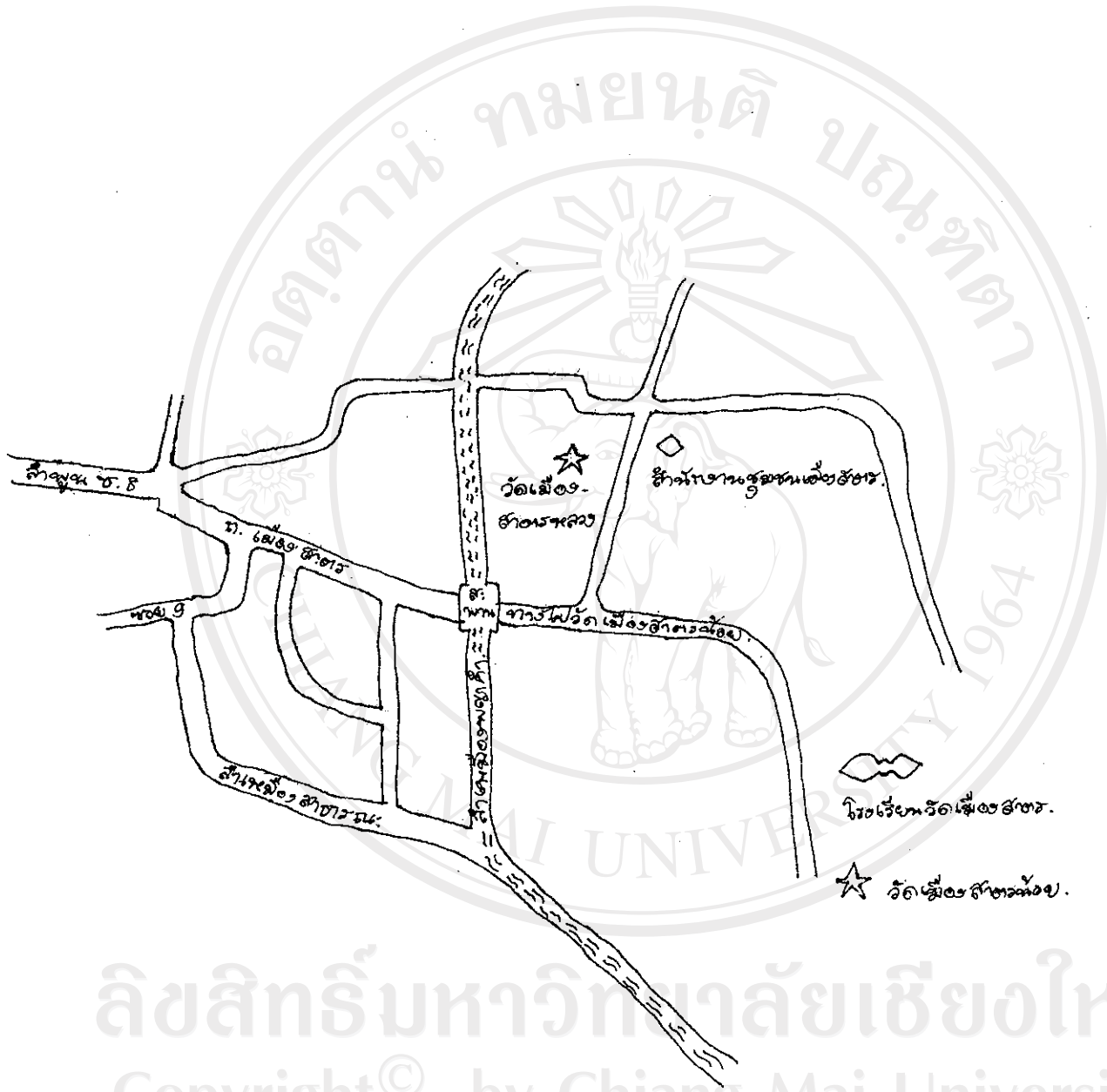
3. คณะกรรมการชุมชนได้รับการอบรมคณะกรรมการชุมชน เพื่อความเข้าใจใน
หลักการบริหารและการพัฒนา

4. คนในชุมชนได้รับการอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขเทศบาล (อสม.)
5. มีการรณรงค์รักษาความสะอาดในบรีเวณชุมชน
6. การร่วมมือร่วมใจในการจัดขบวนแห่เข้าร่วมงานประเพณีสำคัญ
7. คนในชุมชนได้รับการอบรมด้านโภชนาการ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

แผนที่ชุมชนเมืองสาทร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright © by Chiang Mai University
 All rights reserved

6. ชุมชนฟ้าใหม่ประตูก้อม⁽³¹⁾

ที่ตั้ง

ตั้งอยู่บริเวณถนนสุริวงค์ ตำบลหายยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ปีที่ก่อตั้ง

ปี พ.ศ. 2529

ประวัติชุมชน

ชุมชนฟ้าใหม่ประตูก้อม เดิมเป็นแนวกำแพงเมืองชั้นนอกทำด้วยดิน และมีประตูช่องทางออกเรียกว่า "ประตูก้อม" ความเป็นมาประตูก้อมเป็นประตูผ่านสำหรับนักโทษที่จะนำไปประหารแดนประหารที่มีต้นตาล 3 ต้น สมัยก่อนเป็นป่าสะเมาะมีคลองแม่ข้าไหลผ่าน มีสภาพเป็นหลุมเป็นบ่อ ร่องน้ำขึ้นและ เดิมชาวบ้านเฝ้าซีพ้าเครื่องเขิน มีบ้านเรือนปลูกสร้างไม้กัทลีง ธรรมชาติสวยงาม ต้นไม้เขียวชอุ่ม ลำน้ำแม่ข้าใสสะอาด ชาวบ้านได้อาศัยใช้ดื่ม แต่ปัจจุบันน้ำแม่ข้าต้นเขินและสกปรก คนอาศัยในชุมชนส่วนใหญ่ย้ายมาจากจังหวัดลำพูน ขณะนี้มี 167 หลังคาเรือน 171 ครอบครัว

ประชากร

ประชากร	ชาย	378	คน
	หญิง	370	คน
	รวม	748	คน

องค์การในชุมชน

กรรมการชุมชน	กลุ่ม อสม.	กลุ่มแม่บ้าน	กลุ่มหนุ่มสาว	กลุ่มผู้สูงอายุ	กลุ่มออมทรัพย์	กลุ่มฝึกอาชีพ
จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
15 คน	6 คน	10 คน	-	-	258 คน	-

หมายเหตุ : ข้อมูลจากทะเบียนของชุมชน

อาชีพ

ส่วนใหญ่ชาวชุมชนมีอาชีพรับจ้างและค้าขาย

สภาพก่อนการปรับปรุงชุมชน

1. ชาวชุมชนปลูกสร้างบ้านเรือนบางส่วนติดกับกำแพงดิน ซึ่งเป็นที่ดินของราชพัสดุ และมีบางส่วนปลูกสร้างบ้านเรือนในที่ดินของตนเอง

2. ปัญหาทางด้านทางสัญจรไปมาเป็นดินลูกรัง มีฝุ่นละออง ทำให้เกิดมลภาวะ

เป็นพิษ

3. ปัญหาขยะมูลฝอย และยุงชุกชุม

4. ปัญหาความยากจน คนในชุมชนมีรายได้ไม่แน่นอน ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง

5. ปัญหาน้ำดื่มน้ำใช้ไม่มีประปาใช้ ยังคงใช้น้ำบ่อหรือซื้อน้ำใช้

สภาพหลังการปรับปรุงชุมชน

เทศบาลนครเชียงใหม่ได้เริ่มปรับปรุงฟ้าใหม่ประตูก้อมตั้งตั้งแต่ปีพ.ศ. 2529 โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาเมืองและงบประมาณสนับสนุนจากองค์การยูนิเซฟ สามารถแก้ไขปัญหาได้พอสมควร มีการร่วมมือร่วมใจของชาวชุมชนในการจัดกิจกรรมร่วมกันเพื่อพัฒนาชุมชนของตนเองจนเกิดกิจกรรมการปรับปรุงชุมชน อันได้แก่

1. การจัดป้ายชื่อชุมชน ป้ายชื่อซอย และเลขที่บ้าน
2. มีการปรับปรุงสภาพบ้านเรือนให้มีความมั่นคงถาวร
3. มีการรณรงค์รักษาความสะอาดบริเวณชุมชนในวันสำคัญต่าง ๆ
4. มีการปรับปรุงสภาพดินลูกรัง โดยลาดยางถนนเข้าชุมชน
5. มีการขุดลอกคลองแม่ข่า ทำให้น้ำแม่ข่าไหลผ่านชุมชนโดยปราศจากสิ่งสกปรก

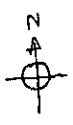
และไม่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงอีกต่อไป

6. ได้รับบริการสาธารณสุขเคลื่อนที่
7. ได้รับบัตรส่งเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของ

ชาวชุมชน

8. การก่อตั้งกองทุนเอนกประสงค์ เพื่อความคล่องตัวในการบริหารจัดการชุมชน
9. การก่อตั้งกองทุนยาประจำชุมชน
10. ได้รับการอบรมกลุ่มแม่บ้านโภชนาการ
11. คณะกรรมการชุมชนได้รับการฝึกอบรมคณะกรรมการชุมชน
12. คนในชุมชนได้รับการฝึกอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขเทศบาล (อสม.)
13. มีการรวมกลุ่มด้วยความสมัครใจในการจัดขบวนแห่เข้าร่วมงานประเพณีสำคัญ
14. ได้รับชุดเครื่องครัวแม่บ้านสำหรับใช้ในงานของชุมชน

แผนที่ชุมชนฟ้าห่มประตูก้อม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University.
All rights reserved

7. ชุมชนสันติธรรม(31)

ที่ตั้ง

ตั้งอยู่บริเวณบ้านสันติธรรม ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ปีที่ก่อตั้ง

ปี พ.ศ. 2529

ประวัติชุมชน

เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2529 ชาวชุมชนสันติธรรมรวม 7 คน ได้เข้ารับการอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขชุมชน ณ เขตเมือง รุ่นที่ 5 และได้ช่วยเหลือบำเพ็ญตนในด้านสาธารณสุขจนเป็นผลดีต่อชุมชนและสังคม ในการนี้ได้มีความคิดริเริ่มที่จะจัดตั้งเป็นชุมชน จึงได้ส่งชาวชุมชนไปอบรมคณะกรรมการชุมชนในเขตเมืองที่เทศบาลและสำเร็จตามหลักสูตร เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2531 โดยมีคุณสงวน ตีระศิริกุล เป็นประธานชั่วคราว ต่อมาเมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2531 ชาวชุมชนจึงได้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน คุณสงวน ตีระศิริกุล ได้รับเลือกเป็นประธานชุมชนคนแรก มีคณะกรรมการชุมชนรวม 14 คนและได้บริหารชุมชนตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ปัจจุบันมี 106 หลังคาเรือน 137 ครอบครัว

ประชากร

ประชากร ชาย 223 คน

หญิง 254 คน

รวม 477 คน

องค์การในชุมชน

กรรมการชุมชน	กลุ่ม อสม.	กลุ่มแม่บ้าน	กลุ่มหนุ่มสาว	กลุ่มผู้สูงอายุ	กลุ่มออมทรัพย์	กลุ่มฝึกอาชีพ
จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
15 คน	15 คน	10 คน	-	-	40 คน	15 คน

หมายเหตุ : ข้อมูลจากทะเบียนของชุมชน

อาชีพ

ชาวชุมชนส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขายและรับจ้าง

สภาพก่อนการปรับปรุงชุมชน

1. ชาวชุมชนส่วนใหญ่สร้างบ้านเรือนในที่ดินของเอกชนและเข้าบ้านผู้อื่นอาศัย
2. ปัญหาน้ำท่วมขังบริเวณใต้ถุนบ้าน โดยเฉพาะช่วงฤดูฝน
3. ปัญหาทางสัญจรในชุมชนเป็นดินลูกรัง เป็นหลุมเป็นบ่อ และมีฝุ่นละอองมาก
4. ปัญหาน้ำดื่ม น้ำใช้ ไม่มีน้ำประปาใช้ ส่วนใหญ่ใช้น้ำบาดาลและซื้อน้ำดื่มจากร้าน

ในชุมชน

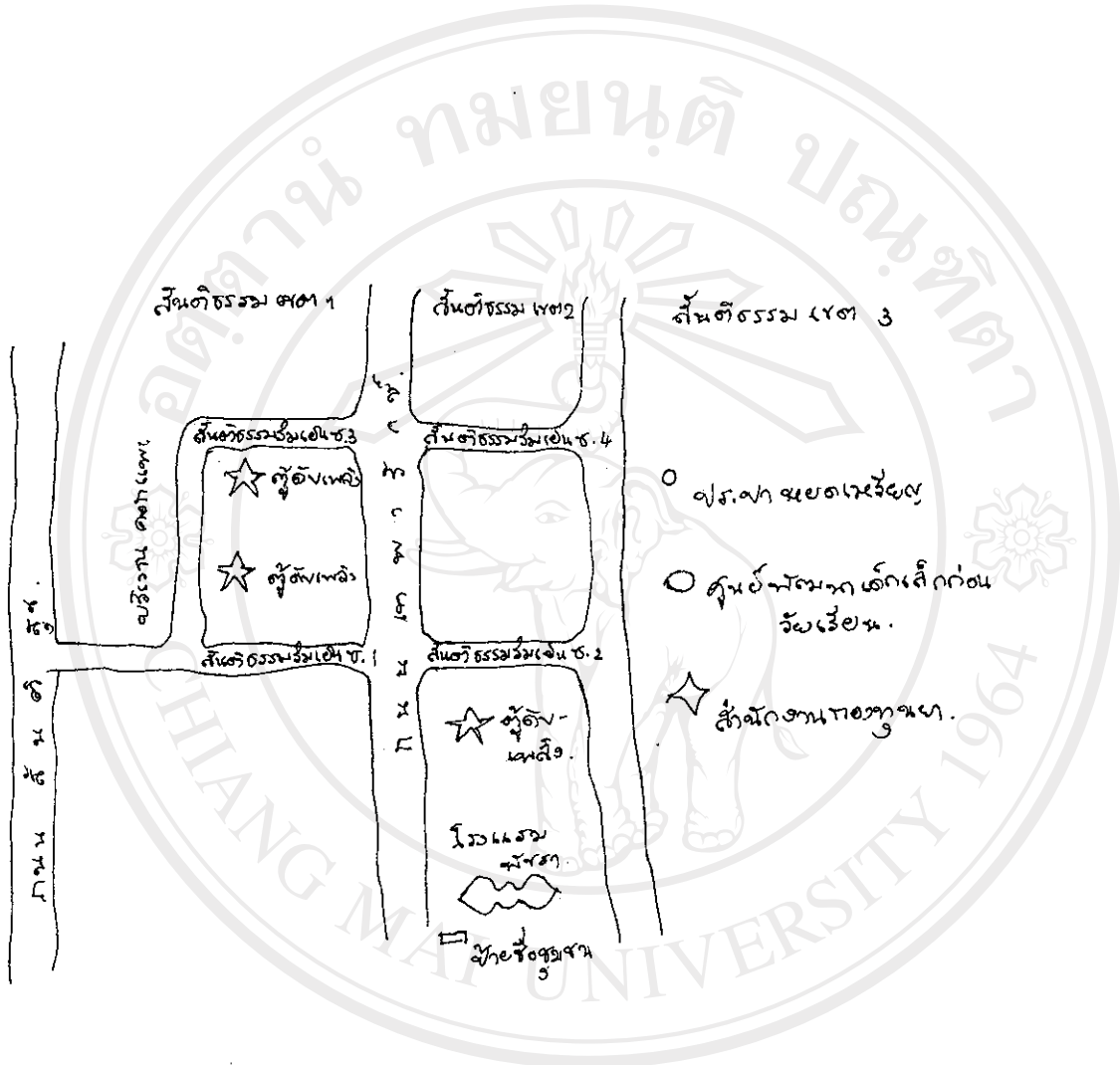
5. ปัญหาความยากจน ชาวชุมชนส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างและค้าขาย

สภาพหลังการปรับปรุงชุมชน

เทศบาลนครเชียงใหม่ได้เริ่มการปรับปรุงชุมชนสันติธรรมตั้งแต่ปีพ.ศ. 2529 โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การยูนิเซฟ กรมการปกครองและความร่วมมือร่วมใจกันของชาวชุมชนจนสามารถปรับปรุงชุมชนเกิดกิจกรรมพัฒนา อันได้แก่

1. การติดตั้งวางท่อเมนประปาเข้าชุมชน
2. การก่อสร้างศาลาเอนกประสงค์ประจำชุมชน เพื่อใช้ในการประชุม และจัดกิจกรรมของคณะกรรมการชุมชน คณะกรรมการอสม. และกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน
3. การติดตั้งไฟฟ้าในชุมชน โดยการสนับสนุนงบประมาณจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และงบประมาณสมทบจากผู้ใช้ไฟฟ้า
4. การติดตั้งอุปกรณ์เคมีดับเพลิงในชุมชน 3 จุด
5. การจัดทำป้ายชื่อชุมชน ป้ายชื่อซอย ป้ายชื่อเจ้าของบ้านและเลขที่บ้าน
6. การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสันติธรรม เพื่อดูแลเด็กเล็กที่มาจากครอบครัวของผู้มีรายได้น้อยในชุมชน เป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองได้มีโอกาสออกไปประกอบอาชีพเพิ่มรายได้แก่ครอบครัว
7. ได้รับการอบรมคณะกรรมการชุมชนเพื่อทำหน้าที่บริหารชุมชน
8. การจัดตั้งกองทุนเอนกประสงค์ประจำชุมชน
9. การจัดตั้งกองทุนยาประจำชุมชน
10. ได้รับการสนับสนุนชุดเครื่องครัวแม่บ้าน สำหรับใช้ในกิจกรรมของกลุ่มแม่บ้านและชาวชุมชน
11. องค์การยูนิเซฟสนับสนุนอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน ให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชุมชนสันติธรรม
12. ได้รับการอบรมอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.)
13. มีการรณรงค์รักษาความสะอาด และขุดลอกร่องระบายน้ำในชุมชน
14. มีการร่วมมือกันจัดขบวนเข้าร่วมงานประเพณีสำคัญต่าง ๆ

แผนที่ชุมชนสันติธรรม

8. ชุมชนบ้านท้อ และชุมชนเมืองลิง⁽³¹⁾

ที่ตั้ง

ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 - 2 ตำบลป่าตัน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ปีที่ก่อตั้ง

ปี พ.ศ. 2529

ประวัติชุมชน

ชุมชนบ้านท้อเป็นชุมชนที่อยู่ชานเมือง มีพื้นที่ครอบคลุมหมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 2 ของตำบลป่าตัน ชาวชุมชนเป็นศรัทธาวัดบ้านท้อ สภาพของชุมชนไม่แออัด บ้านเรือนอยู่กระจ่ายมี 282 หลังคาเรือน 333 ครอบครัว

ประชากร

ประชากร ชาย 607 คน

หญิง 580 คน

รวม 1,187 คน

องค์การในชุมชน

กรรมการชุมชน จำนวน	กลุ่ม อสม. จำนวน	กลุ่มแม่บ้าน จำนวน	กลุ่มหนุ่มสาว จำนวน	กลุ่มผู้สูงอายุ จำนวน	กลุ่มออมทรัพย์ จำนวน	กลุ่มเด็กอาชีพ จำนวน
15 คน	20 คน	70 คน	200 คน	60 คน	-	-

หมายเหตุ : ข้อมูลจากทะเบียนของชุมชนเป็นข้อมูลเดิม แต่ปัจจุบันอยู่ระหว่างแยกออกเป็น 2 ชุมชน คือ ชุมชนบ้านท่อ และชุมชนเมืองลิง

อาชีพ

ชาวชุมชนส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตร และรับราชการ

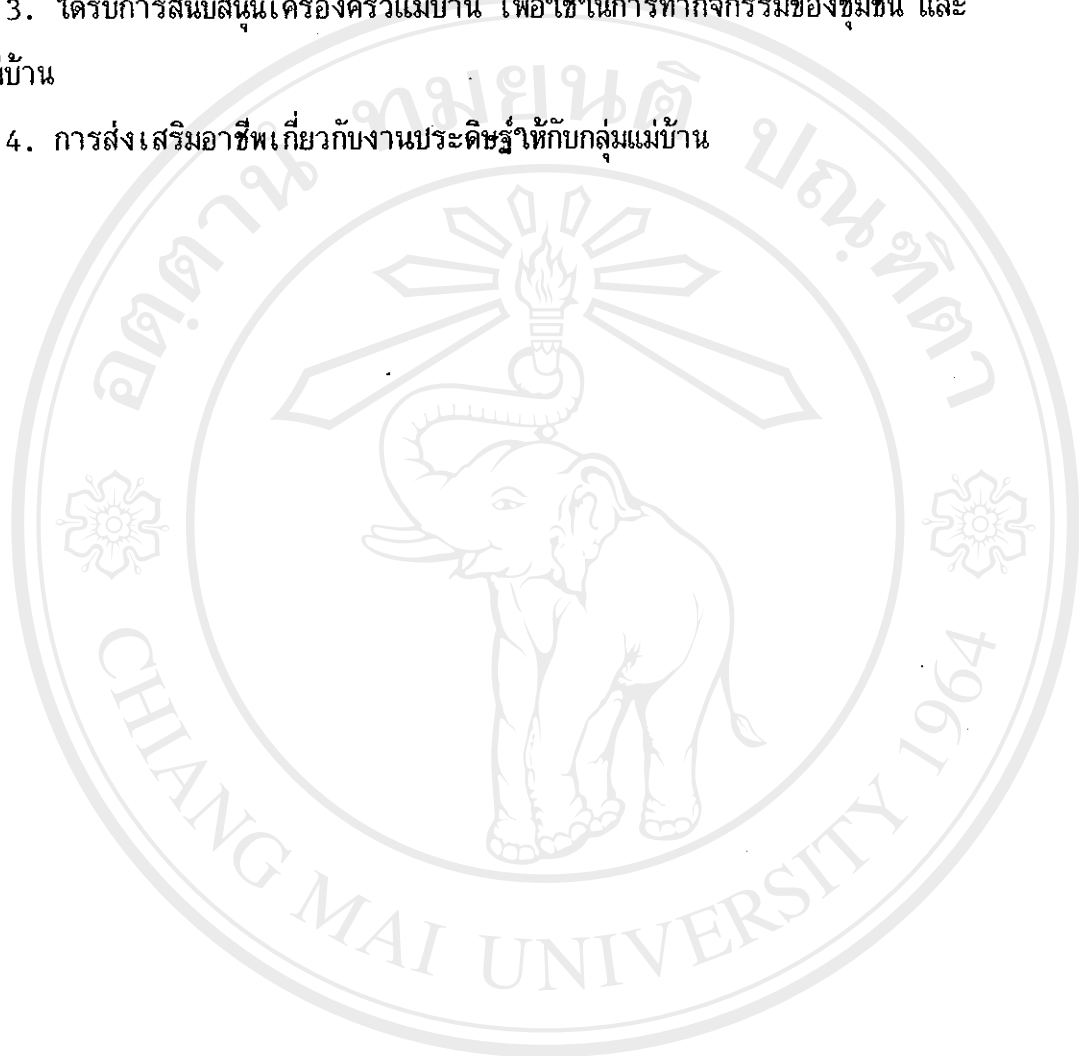
สภาพก่อนการปรับปรุงชุมชน

1. ชาวชุมชนส่วนใหญ่ปลูกสร้างบ้านเรือนในที่ดินของตนเอง
2. ชุมชนไกลจากตัวเมือง มักประสบปัญหาการจราจรกรมทรัพย์สิน
3. ไม่มีน้ำประปาใช้และไฟฟ้าสาธารณะยังไม่ทั่วถึง

สภาพหลังการปรับปรุงชุมชน

เทศบาลนคร เชียงใหม่ได้เริ่มการปรับปรุงบ้านท่อตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 โดยการสนับสนุนช่วยเหลือจากองค์การยูนิเซฟ กรมการปกครอง การปรับปรุงชุมชนได้เกิดการพัฒนาด้านได้แก่

1. การอบรมคณะกรรมการของชุมชนเพื่อบริหารชุมชน
2. ได้รับการอบรมอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.)
3. ได้รับการสนับสนุนเครื่องครัวแม่บ้าน เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมของชุมชน และ
ของกลุ่มแม่บ้าน
4. การส่งเสริมอาชีพเกี่ยวกับงานประดิษฐ์ให้กับกลุ่มแม่บ้าน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

9. ชุมชน 5 ธันวาคม⁽³¹⁾

ที่ตั้ง

ตั้งอยู่เยื้องโรงพยาบาลนครพิงค์ ตำบลดอยสะเก็ด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ปีที่ก่อตั้ง

ปี พ.ศ. 2531

ประวัติชุมชน

ชุมชน 5 ธันวาคมแต่เดิมเป็นที่ดินรกร้างตามแนวกำแพงเมืองชั้นนอกที่ก่อสร้างด้วยดินประมาณ 20 ปีก่อนที่จะมีผู้อพยพเข้ามาทำมาหากินในเขตเทศบาลฯ ได้บุกเบิกที่ดินโดยทำลายกำแพงดินบริเวณดังกล่าวเป็นที่อยู่อาศัย โดยเช่าที่ดินของราชพัสดุปลูกบ้านเรือนอยู่พักอาศัยในรุ่นบุกเบิกมีเพื่อนบ้านอยู่เพียง 10 หลังคาเรือน อีกไม่นานก็มีผู้อพยพเข้ามาก่อสร้างอาคารบ้านเรือนอยู่อาศัยเพิ่มมากขึ้น จนปัจจุบันมีอาคารบ้านเรือนจำนวน 79 หลังคาเรือน 84 ครอบครัว และเมื่อปีพ.ศ. 2526 ชุมชน 5 ธันวาคมร่วมกันรณรงค์ทำความสะอาดบริเวณชุมชนขึ้น ในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2526 ด้วยเหตุนี้ชุมชนจึงเรียกขานกันเป็นที่รู้จัก "ชุมชน 5 ธันวาคม"

ประชากร

ประชากร	ชาย	159 คน
	หญิง	174 คน
	รวม	333 คน

องค์กรานชุมชน

กรรมการชุมชน จำนวน	กลุ่ม อสม. จำนวน	กลุ่มแม่บ้าน จำนวน	กลุ่มหนุ่มสาว จำนวน	กลุ่มผู้สูงอายุ จำนวน	กลุ่มออมทรัพย์ จำนวน	กลุ่มฝึกอาชีพ จำนวน
15 คน	12 คน	30 คน	35 คน	68 คน	50 คน	15 คน

หมายเหตุ : ข้อมูลจากทะเบียนของชุมชน

อาชีพ

ชาวชุมชนส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างและค้าขาย

สภาพก่อนการปรับปรุงชุมชน

1. ชาวชุมชนทำลายกำแพงดินเพื่อเป็นทางเข้าชุมชน และสร้างบ้านเรือนอยู่อาศัย
2. สภาพทางสัญจรไปมาในชุมชนเป็นถนนดิน และคับแคบ ทำให้การสัญจรไปมาไม่

สะดวก

3. ปัญหาน้ำดื่ม น้ำใช้ ส่วนใหญ่ชาวชุมชนใช้น้ำบาดาล
4. ปัญหาความยากจน ชาวชุมชนส่วนใหญ่มีรายได้น้อย ประกอบอาชีพรับจ้าง และ

ค้าขาย

สภาพหลังการปรับปรุงชุมชน

เทศบาลนครเชียงใหม่ได้เริ่มการปรับปรุงชุมชน 5 ธันวาคม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 โดยการสนับสนุนจากองค์การยูนิเซฟ กรมการปกครอง ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวชุมชน จนเกิดกิจกรรมพัฒนา อันได้แก่

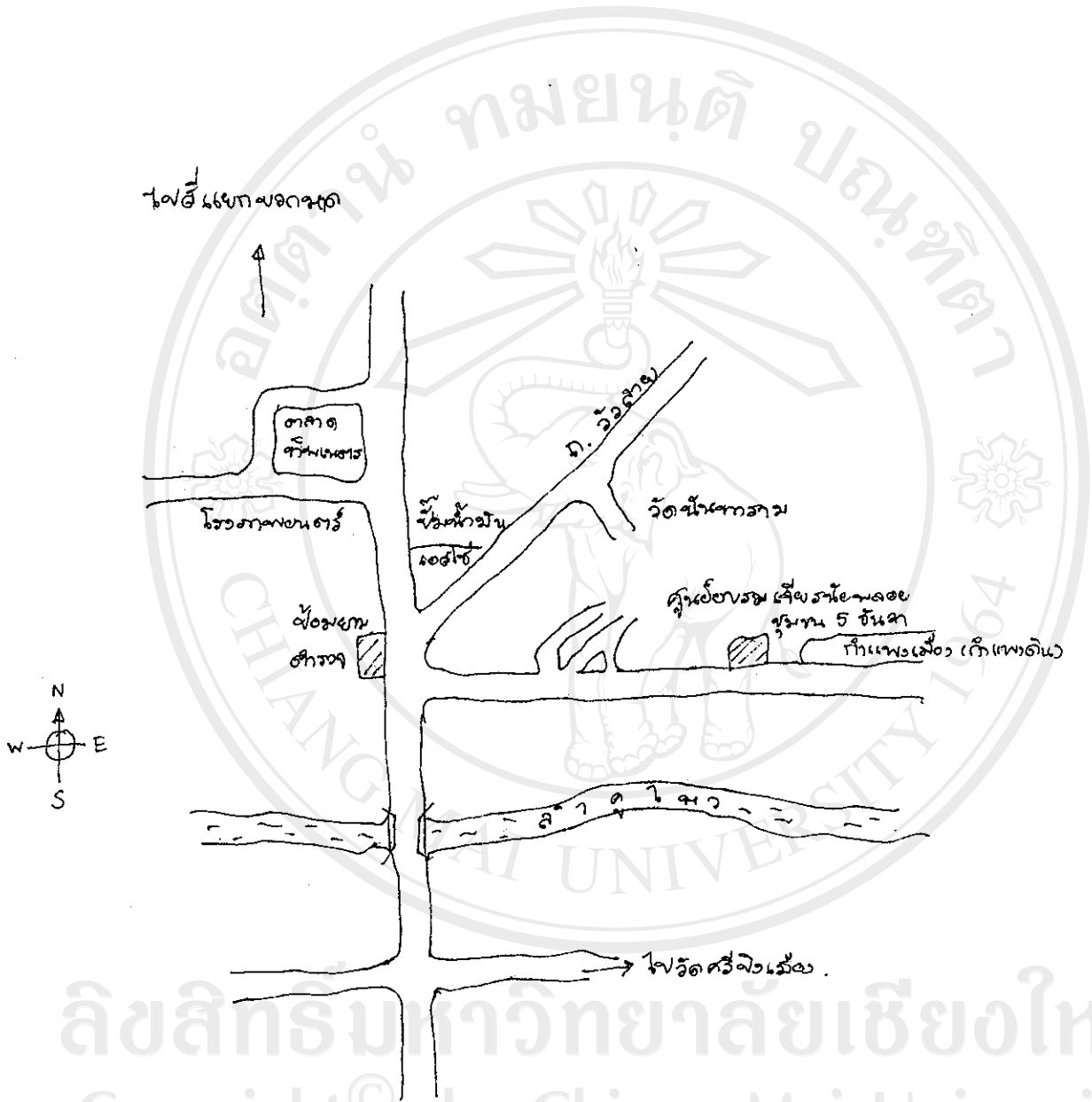
1. การติดตั้งวางท่อเมนประปาเข้าชุมชน
2. การรณรงค์ร่วมกันของชาวชุมชนในการทำถนนเข้าชุมชน
3. การติดตั้งตู้เก็บอุปกรณ์ดับเพลิง
4. การพัฒนาอาชีพให้กับชาวชุมชน โดยการฝึกอบรมการเจียรนัยเพชรพลอย จากองค์การยูนิเซฟ และวิทยากรจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
5. การจัดตั้งกองทุนเอนกประสงค์
6. การจัดทำป้ายชื่อชุมชน
7. ได้รับการอบรมคณะกรรมการชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารชุมชน
8. ได้รับการอบรมอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.)
9. การจัดขบวนแห่เข้าร่วมงานประเพณีสำคัญต่าง ๆ
10. ได้รับการสนับสนุนชุดเครื่องครัวแม่บ้านเพื่อใช้ประโยชน์ในชุมชน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

แผนที่ชุมชน 5 ธันวาคม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University.
All rights reserved

10. ชุมชนแม่ชิง⁽³¹⁾

ที่ตั้ง

ตั้งอยู่ถนนศรีจันทร์ ตำบลช้างคลาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ปีที่ก่อตั้ง

ปี พ.ศ. 2531

ประวัติชุมชน

เดิมเป็นสันนาปลูกพืชผล้ายเรือสำเภา ล้อมรอบด้วยทุ่งนา มีบ้านปลูกสร้างอยู่ประมาณ 10 หลังคาเรือน ปัจจุบันมีการปลูกสร้างบ้านเรือนเพิ่มขึ้นเป็น 53 หลังคาเรือน 82 ครอบครัว คนในชุมชนส่วนใหญ่มีอาชีพขายเนื้อ และรับจ้างฆ่าแหละเนื้อโค

ประชากร

ประชากร	ชาย	132	คน
---------	-----	-----	----

	หญิง	150	คน
--	------	-----	----

	รวม	282	คน
--	-----	-----	----

องค์การในชุมชน

กรรมการชุมชน จำนวน	กลุ่ม อสม. จำนวน	กลุ่มแม่บ้าน จำนวน	กลุ่มหนุ่มสาว จำนวน	กลุ่มผู้สูงอายุ จำนวน	กลุ่มออมทรัพย์ จำนวน	กลุ่มฝึกอาชีพ จำนวน
15 คน	9 คน	10 คน	20 คน	14 คน	-	-

หมายเหตุ : ข้อมูลจากทะเบียนของชุมชน

อาชีพ

ชาวชุมชนส่วนใหญ่มีอาชีพขายเนื้อ และรับจ้างฆ่าและเนื้อโค

สภาพก่อนการปรับปรุงชุมชน

1. ชาวชุมชนส่วนใหญ่สร้างบ้านเรือนในที่ดินของตนเอง
2. มีปัญหาหน้าซังบริเวณบ้านเรือน และปัญหาขุขี้หมู
3. ปัญหาความยากจน ชาวชุมชนส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างฆ่าสัตว์และรับจ้างฆ่าและเนื้อสัตว์ และค้าขาย รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนน้อย

สภาพหลังการปรับปรุงชุมชน

เทศบาลนคร เชียงใหม่ได้เริ่มการปรับปรุงชุมชนแม่ซึ่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 การปรับปรุงชุมชนได้รับการสนับสนุนจากองค์การยูนิเซฟ กรมการปกครอง และหน่วยงานต่าง ๆ มีกิจกรรมพัฒนา อันได้แก่

1. การติดตั้งวางท่อเมนประปาเข้าชุมชน
2. การสร้างศาลาเอนกประสงค์ประจำชุมชน เพื่อใช้ในการจัดทำกิจกรรมของ

ชุมชน

3. การจัดตั้งกองทุนเอนกประสงค์ประจำชุมชน
4. ได้รับการสนับสนุนชุดเครื่องครัวแม่บ้าน สำหรับใช้ในกิจกรรมของชุมชน และ

กลุ่มแม่บ้าน

5. ได้รับการอบรมอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.)
6. ได้รับการอบรมคณะกรรมการชุมชนเพื่อทำหน้าที่บริหารชุมชน
7. การจัดขบวนแห่เข้าร่วมงานประเพณีสำคัญต่าง ๆ
8. การพัฒนาอาชีพให้กับชาวชุมชนในด้านการประดิษฐ์ งานฝีมือ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University.
 All rights reserved

11. ชุมชนสองพี่น้อง^๑(๓๑)

ที่ตั้งชุมชน

ตั้งอยู่บริเวณถนนลอยเคราะห์ ซอย 2 และซอย 3 บริเวณด้านทิศตะวันออกของ
วัดลอยเคราะห์

ปีที่ก่อตั้ง

ปี พ.ศ. 2533

ประวัติการก่อตั้งชุมชน

ชุมชนสองพี่น้องเป็นชุมชนที่ชาวบ้านเป็นศรัทธาของวัดลอยเคราะห์ การจัดตั้งชุมชน
เป็นความต้องการของชุมชน โดยมีพระปลัดสุนทร จากวโร เจ้าอาวาสวัดลอยเคราะห์ เป็น
ผู้คอยให้คำแนะนำปรึกษา การริเริ่มจัดตั้งชุมชนเกิดเมื่อคืนวันที่ 5 สิงหาคม 2533 ที่วัด
ลอยเคราะห์ ทางชุมชนได้ร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือกัน เพื่อขอทราบความคิดเห็นในการ
รวมตัวกันจัดตั้งชุมชน ซึ่งมีเจ้าหน้าที่จากงานพัฒนาชุมชนเทศบาลนครเชียงใหม่ได้ให้ข้อปรึกษา
เกี่ยวกับหลักการพัฒนาชุมชน ชาวบ้านส่วนใหญ่เห็นดีกับการจัดตั้งชุมชน ต่อมาในคืนวันที่ 10
สิงหาคม 2533 ที่วัดลอยเคราะห์ ที่ประชุมได้มีมติให้มีการจัดตั้งชุมชน และคัดเลือกคณะ
กรรมการชุมชนในคราวเดียวกัน เนื่องจากชุมชนส่วนใหญ่เป็นศรัทธาของวัดลอยเคราะห์ และ
วัดข้างห้อง จึงเห็นชอบให้ตั้งชื่อชุมชนว่า "ชุมชนสองพี่น้อง" ซึ่งจะทำให้เกิดความสามัคคี
ระหว่างศรัทธาที่มาจากทั้งสองวัด ขณะนี้มีบ้านเรือนอาศัยอยู่รวม 92 หลังคาเรือน 100
ครอบครัว

ประชากร

ประชากร	ชาย	242 คน
	หญิง	240 คน
	รวม	482 คน

องค์การในชุมชน

กรรมการชุมชน	กลุ่ม อสม.	กลุ่มแม่บ้าน	กลุ่มหนุ่มสาว	กลุ่มผู้สูงอายุ	กลุ่มออมทรัพย์	กลุ่มฝึกอาชีพ
จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
15 คน	9 คน	10 คน	100 คน	30 คน	-	-

หมายเหตุ : ข้อมูลจากทะเบียนของชุมชน

ศาสนา

ชาวชุมชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 88 นับถือศาสนาพุทธ (82 หลังคาเรือน)

ร้อยละ 9 นับถือศาสนาอิสลาม (8 หลังคาเรือน)

ร้อยละ 3 นับถือศาสนาคริสต์ (2 หลังคาเรือน)

สภาพบ้านเรือนที่อยู่อาศัย

สภาพบ้านคงทนถาวร หลังคามุงด้วยกระเบื้อง/ รั้อยละ 90 (83 หลังคาเรือน)
สังกะสี
สภาพบ้านไม่คงทนมุงด้วยหญ้าคา/ใบตอง รั้อยละ 10 (9 หลังคาเรือน)
บ้านส่วนใหญ่มีส้วมราดน้ำใช้ รั้อยละ 99 (91 หลังคาเรือน)
บ้านไม่มีส้วมราดน้ำใช้ รั้อยละ 1 (1 หลังคาเรือน)

กรรมสิทธิ์ที่ดิน

ส่วนใหญ่วิวชาวมชนอาศัยที่ดินของวัด รั้อยละ 59 (54 หลังคาเรือน)
มีบ้านเรือนเป็นของตนเอง และเช่าที่ดิน รั้อยละ 17 (16 หลังคาเรือน)
ของเทศบาลฯ
มีบ้านเป็นของตนเอง และเช่าที่ดินราชพัสดุ รั้อยละ 2 (2 หลังคาเรือน)
มีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง รั้อยละ 7 (7 หลังคาเรือน)
เช่าบ้านอยู่ รั้อยละ 15 (15 หลังคาเรือน)

อาชีพ

จากการสำรวจวิจัยแรงงาน	มีประมาณ	277 คน
มีอาชีพรับจ้าง	รั้อยละ	50 คน
มีอาชีพค้าขาย	รั้อยละ	26 คน
มีอาชีพปลูกจ้าง	รั้อยละ	15 คน
มีอาชีพรับราชการ	รั้อยละ	9 คน

ค่านสารานุกรมและอนามัย

ใช้น้ำบ่อ	ร้อยละ 21 (19 หลังคาเรือน)
ใช้น้ำบาดาล	ร้อยละ 1 (1 หลังคาเรือน)
ใช้น้ำประปา	ร้อยละ 78 (72 หลังคาเรือน)

การศึกษา

มีผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา	ร้อยละ 67
มีผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้วเรียนต่อ	ร้อยละ 27
มีผู้ไม่รู้หนังสือ	ร้อยละ 6

ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	จำนวน 147 คน
---------------------	--------------

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

12. ชุมชนแม่หยวก⁽³¹⁾

ที่ตั้ง

ตั้งอยู่บริเวณวัดแม่หยวก ตำบลช้างเผือก

ปีที่ก่อตั้ง

ปี พ.ศ. 2533

ประวัติชุมชน

เป็นชุมชนดั้งเดิมที่ตั้งมานาน แต่เดิมมีครัวเรือนประมาณ 50 ครัวเรือน ที่เรียกว่า "แม่หยวก" เนื่องจากเชื่อว่าเมื่อก่อนพระพุทธเจ้าได้เดินทางมาโปรดสัตว์ แล้วพักและต้มน้ำที่นี้ จึงถูกเรียกเป็น "บ้านแม่ตาอยาก" ต่อมาเสียงที่เรียกเพี้ยนไปกลายเป็น "บ้านแม่หยวก" ขณะนี้มี 112 หลังคาเรือน 117 ครอบครัว

ประชากร

ประชากรชาย	216	คน
หญิง	226	คน
รวม	442	คน

องค์การในชุมชน

กรรมการชุมชน จำนวน	กลุ่ม อสม. จำนวน	กลุ่มแม่บ้าน จำนวน	กลุ่มหนุ่มสาว จำนวน	กลุ่มผู้สูงอายุ จำนวน	กลุ่มออมทรัพย์ จำนวน	กลุ่มฝึกอาชีพ จำนวน
15 คน	-	10 คน	120 คน	30 คน	-	-

หมายเหตุ : ข้อมูลจากทะเบียนของชุมชน
: กลุ่มอสม. อยู่ระหว่างการอบรมทดแทน

อาชีพ

ส่วนใหญ่ชาวชุมชนมีอาชีพรับจ้างตามโรงงาน สนามกอล์ฟ สนามม้า และ

เกษตรกรรม

คณะกรรมการชุมชน

เลือกตั้งคณะกรรมการชุมชนครั้งแรก เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2533 มีคณะกรรมการชุมชนจำนวน 15 คน

การย้ายเข้า-ออก

มีการย้ายเข้ามากกว่าย้ายออก โดยมาจากอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดอื่น ๆ ลักษณะการย้ายเข้าคือ มาซื้อที่ดินปลูกสร้างอาคาร และมาอยู่กับญาติพี่น้อง ส่วนการย้ายออกเป็นผู้ที่รับราชการย้ายตามหน้าที่การงาน แต่ส่วนใหญ่เป็นคนในท้องถิ่น อยู่กันมาตั้งแต่บรรพบุรุษตระกูลใหญ่เก่าแก่ เช่น นามสกุล "สิงห์คำ คำแก้ว ทะศรี สิงห์โชค ส้มราช ฯลฯ"

ศาสนา

ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ โดยมีวัดแม่หยวกเป็นจุดศูนย์กลางชุมชน ไม่ปรากฏมี
ศาสนสถานของศาสนาอื่นในชุมชน

การถือครองที่ดิน

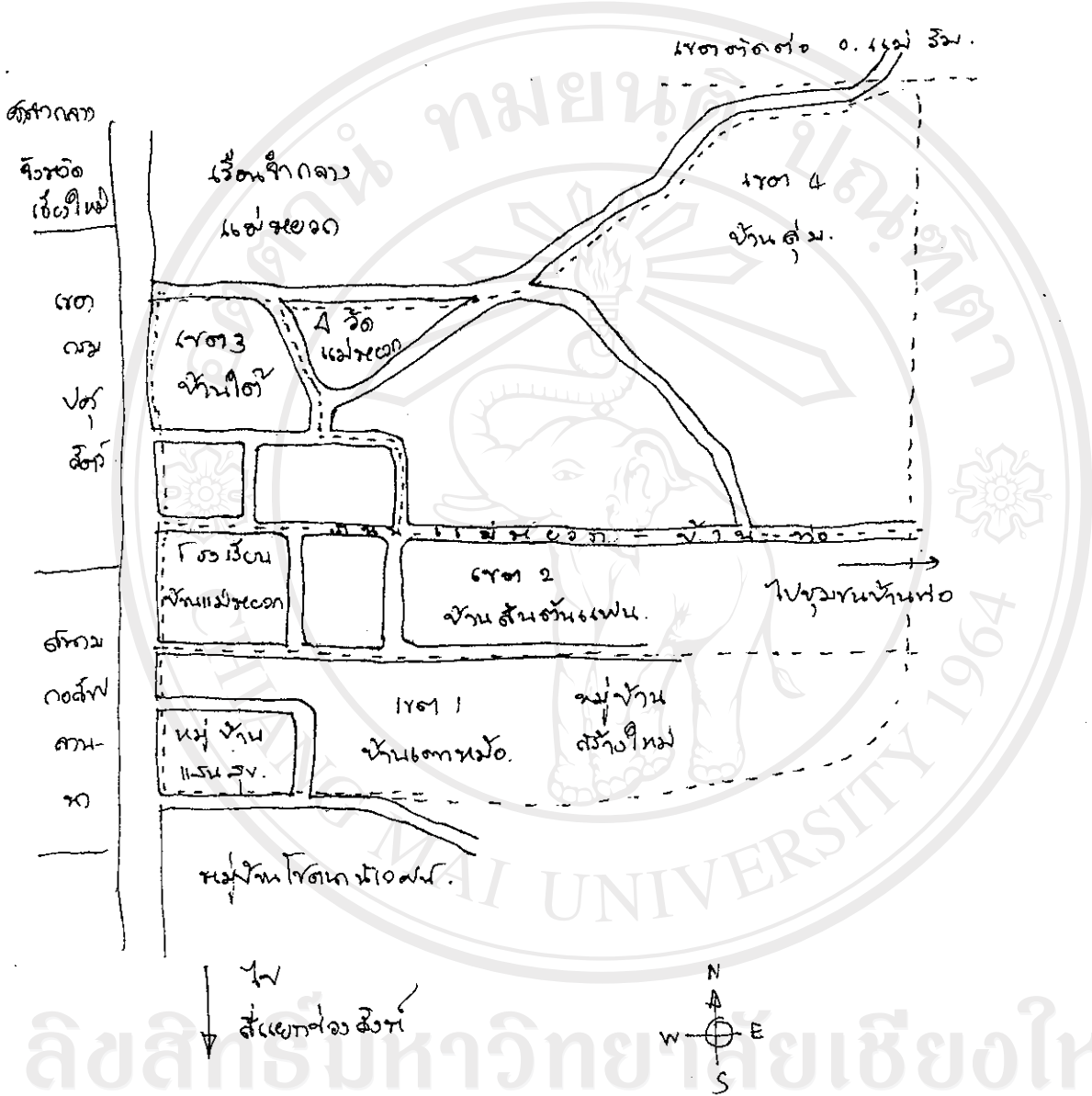
ส่วนใหญ่เป็นที่ดินของตนเอง มีเช่าบางส่วน และมีการบุกรุกที่สาธารณะบริเวณ
คลองซอยชลประทาน 2 หลังคาเรือน

สถานที่ราชการและสาธารณสถานในชุมชนและบริเวณใกล้เคียง

อาทิเช่น ศาลากลางจังหวัด กรมปศุสัตว์ ศาล เรือนจำกลางแม่หยวก วัดแม่หยวก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

แผนที่ชุมชนแม่ต๋าย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright © by Chiang Mai University.
 All rights reserved

13. ชุมนร่วมสามัคคีต้นขาม⁽³¹⁾

ที่ตั้งชุมชน

ตั้งอยู่ตำบลท่าศาลา ประกอบด้วย บ้านต้นขาม บ้านแพะ บ้านใหม่ และบ้าน
สันนาลูงใหม่

ปีที่ก่อตั้ง

ปี พ.ศ. 2533

ประวัติชุมชน

เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2533 ผู้นำชุมชนจำนวน 15 คน ได้มีหนังสือมายัง
เทศบาลนครเชียงใหม่ ขอให้ทางเทศบาลจัดส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมประชุมกับชาวชุมชนต้นขาม
เพื่อแนะนำการจัดตั้งชุมชนเมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2533 เวลา 19.30 น. ที่ห้องสมุด
ประจำชุมชน โดยที่ประชุมได้เห็นพ้องต้องกันที่จะจัดตั้งชุมชน และมีการคัดเลือกคณะกรรมการ
ชุมชนเพื่อบริหารงานชุมชน โดยมีการแบ่งเขตการบริหารงานชุมชนออกเป็น 4 เขต คือ

เขต 1	บ้านใหม่
เขต 2	บ้านแพะ
เขต 3	ต้นขาม รวมสันเหมือง
เขต 4	สันนาลูงใหม่ รวมบ้านจัดสรร

ประชากร

มีบ้านเรือนอยู่อาศัย	ประมาณ	242 หลังคาเรือน	324 ครอบครัว
มีประชากรอาศัยอยู่	ประมาณ	1,219 คน	โดยแยกเป็น
	ชาย	605 คน	
	หญิง	614 คน	

องค์กรานชุมชน

กรรมการชุมชน	กลุ่ม อสม.	กลุ่มแม่บ้าน	กลุ่มหนุ่มสาว	กลุ่มผู้สูงอายุ	กลุ่มออมทรัพย์	กลุ่มฝึกอาชีพ
จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
15 คน	-	15 คน	-	175 คน	-	-

หมายเหตุ : ข้อมูลจากทะเบียนของชุมชน
: กลุ่ม อสม. อยู่ระหว่างการอบรมทดแทน

อาชีพ

จากการสำรวจวิจัยแรงงาน	มีประมาณ	675 คน
อาชีพรับจ้าง	ร้อยละ	73
อาชีพค้าขาย	ร้อยละ	11
อาชีพปลูกจ้าง	ร้อยละ	8
อาชีพรับราชการ	ร้อยละ	8

ศาสนา

ชาวชุมชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ	ร้อยละ	94
	ร้อยละ	5
	ร้อยละ	1
		นับถือศาสนาคริสต์
		นับถือศาสนาอิสลาม

สภาพบ้านเรือนที่อยู่อาศัย

สภาพบ้านคงทนถาวร	หลังคามุงด้วยกระเบื้อง/สังกะสี	ร้อยละ	8	(206 หลัง)
สภาพบ้านไม่คงทน	มุงด้วยหญ้าคา/ใบตอง	ร้อยละ	15	(36 หลัง)
บ้านส่วนใหญ่มีส้วมราดน้ำใช้		ร้อยละ	98	(239 หลัง)
บ้านที่ไม่มีส้วมราดน้ำใช้		ร้อยละ	2	(3 หลัง)

กรรมสิทธิ์ที่ดิน

อาศัยอยู่ในที่ดินของตัวเอง	ร้อยละ	74	(179 หลังคาเรือน)
มีบ้านเป็นของตัวเองและเช่าที่ดินราชพัสดุ	ร้อยละ	5	(12 หลังคาเรือน)
มีบ้านเป็นของตัวเองและเช่าที่เทศบาล	ร้อยละ	1	(1 หลังคาเรือน)
อาศัยอยู่ในที่สาธารณะสันเหมือง	ร้อยละ	7	(18 หลังคาเรือน)
อาศัยอยู่ในที่ดินวัด	ร้อยละ	9	(22 หลังคาเรือน)
เช่าบ้านอยู่	ร้อยละ	4	(10 หลังคาเรือน)

อาชีพ

วัยแรงงาน	มีประมาณ 675 คน
อาชีพรับจ้าง	ร้อยละ 73
อาชีพค้าขาย	ร้อยละ 11
อาชีพปลูกจ้าง	ร้อยละ 8
รับราชการ	ร้อยละ 8

ด้านสาธารณสุขและอนามัย

ใช้น้ำบาดาล	ร้อยละ 57	(138 หลังคาเรือน)
ใช้น้ำประปา	ร้อยละ 3	(8 หลังคาเรือน)
ใช้น้ำบ่อ	ร้อยละ 40	(96 หลังคาเรือน)

การศึกษา

มีผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา	ร้อยละ 64
มีผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้วเรียนต่อ	ร้อยละ 28
มีผู้ไม่รู้หนังสือ	ร้อยละ 8

ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง

มีผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง	จำนวน 791 คน
------------------------	--------------

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

ความเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งชุมชน

จากจำนวนผู้ตอบแบบสำรวจ	242	หลังคาเรือน
เห็นด้วยกับการจัดตั้งชุมชน	ร้อยละ 98	(238 หลังคาเรือน)
ไม่เห็นด้วยกับการจัดตั้งชุมชน	ร้อยละ 2	(4 หลังคาเรือน)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University.
 All rights reserved

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

หมายเลขแบบสัมภาษณ์.....

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุข

เทศบาลนครเชียงใหม่

ปี พ.ศ. 2535

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....	เพศ.....	อายุ.....	ปี
ชุมชน.....	บ้านเลขที่.....	ถนนหรือซอย.....	
ตำบล.....	อำเภอ.....	เมือง.....	จังหวัด เชียงใหม่
สถานที่ที่เป็นจุดสังเกตหากจะต้องกลับมาอีกครั้ง			

คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสัมภาษณ์	แบบสัมภาษณ์นี้ทั้งหมด 4 ส่วน	รวม	จำนวน	58 ข้อ
ส่วนที่ 1	ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์		จำนวน	22 ข้อ
ส่วนที่ 2	ข้อมูลด้านการสุขภาพสิ่งแวดล้อมและบริเวณบ้าน		จำนวน	12 ข้อ
ส่วนที่ 3	ข้อมูลด้านการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเอง		จำนวน	9 ข้อ
	คนในบ้านและการรักษาพยาบาลเมื่อมีอาการเจ็บป่วย			
ส่วนที่ 4	แบบสังเกตด้านสุขภาพอนามัย และการสุขภาพ		จำนวน	15 ข้อ
	สิ่งแวดล้อม			

คำชี้แจงเกี่ยวกับการบันทึกคำตอบ

- โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในวงเล็บ ( ) หน้าคำตอบที่มีให้หรือเติมข้อความในข้ออื่น ๆ (ระบุ)
- คำถามทุกข้อห้ามอ่านคำตอบให้ฟัง ให้ผู้ตอบตอบเอง เพราะแบบสัมภาษณ์ชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทบทวนความรู้และการปฏิบัติของอาสาสมัครสาธารณสุข

ผลการสัมภาษณ์ ( ) เรียบร้อย ( ) ต้องมาสัมภาษณ์ใหม่ วันที่...../...../2535

..... (ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ส่วนที่ 1

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ท่านที่มีความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือนอย่างไร (หัวหน้าครัวเรือน หมายถึง ผู้ที่คนในบ้านยอมรับให้เป็นผู้มีอำนาจ หรือมีหน้าที่ในการจัดการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของครอบครัว)

- ( ) เป็นหัวหน้าครัวเรือน
 ( ) เป็นคู่สมรสของหัวหน้าครัวเรือน
 ( ) เป็นบุตร บุตรเขย บุตรสะใภ้ ของหัวหน้าครัวเรือน
 ( ) เป็นบิดามารดาของหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรส
 ( ) อื่น ๆ (ระบุ ความสัมพันธ์).....

2. ท่านนับถือศาสนาอะไร

- ( ) พุทธ ( ) คริสต์ ( ) อิสลาม ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

3. สถานภาพสมรสปัจจุบันของท่าน

- ( ) โสด ( ) คู่ ( ) หม้าย ( ) หย่า/แยก/ร้าง

4. จำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่..... คน

5. ปัจจุบันบ้านของท่านมีสมาชิกที่อยู่จริงทั้งหมดรวมทั้งตัวท่านด้วยกี่คน.....คน

6. สมาชิกที่มีเป็นบุคคลที่ท่านต้องรับผิดชอบในการเลี้ยงดู (เป็นเด็กที่ยังไม่มีรายได้ หรือผู้ใหญ่ที่อายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป หรือคนพิการ) กี่คน.....คน

7. ท่านจบการศึกษาระดับ

- ( ) ไม่ได้เรียน
 ( ) ประถมศึกษาปีที่ 1 - 4
 ( ) ประถมศึกษาปีที่ 6 หรือ 7
 ( ) มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3 หรือ มศ.3)
 ( ) มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6 หรือ มศ.5)
 ( ) อาชีวศึกษา
 ( ) อื่น ๆ ระบุ .....

8. ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพหลักอะไร (อาชีพหลัก หมายถึง อาชีพที่ใช้เวลาส่วนใหญ่ และเป็นรายได้ส่วนใหญ่)

- ( ) รับจ้าง (ระบุ ประเภท).....
- ( ) ค้าขาย ( ) หาบเร่
 ( ) แผงลอย
 ( ) อยู่ที่บ้าน โดยไม่เปิดเป็นร้าน
 ( ) ร้าน
 ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....
- ( ) ไม่ได้ประกอบอาชีพ ( ) แม่บ้าน
 ( )ว่างงาน เพราะ.....
 ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....
- ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

9. ท่านมีรายได้จากการประกอบอาชีพเป็นรายวันหรือรายเดือน

- ( ) รายวัน วันละ.....บาท
 ( ) รายเดือน เดือนละ.....บาท

10. ท่านมีรายได้เสริมในแต่ละเดือนหรือไม่

- ( ) ไม่มี
 ( ) มีบางเดือน เป็นจำนวนเงิน.....บาท
 ( ) มีประจำทุกเดือน เป็นจำนวนเงิน.....บาท

11. ในบ้านท่านมีอีกกี่คนที่ทำงานมีรายได้

- ( ) ไม่มี
 ( ) มี จำนวน.....คน

12. รายได้ที่สมาชิกทุกคนหาได้เอามารวมกันหรือไม่

- ( ) ไม่รวม
 ( ) รวม เป็นจำนวนเงิน.....บาท

13. รายได้ที่ท่านนำมาใช้จ่ายในบ้านทุกวันนี้พอใช้หรือไม่

- ( ) ไม่เคยพอใช้ เป็นหนี้สินทุกเดือน
- ( ) ไม่พอใช้เป็นบางเดือน
- ( ) พอใช้ไม่ต้องขอยืมใคร
- ( ) พอใช้และมีเหลือเก็บทุกเดือน

14. ท่านเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) มานานเท่าไร.....เดือน

15. สาเหตุที่ท่านเข้ามาเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.)

- ( ) ถูกเลือกจากคณะกรรมการ
- ( ) ถูกเลือกจากเจ้าหน้าที่
- ( ) เพื่อนบ้านชักชวน
- ( ) สมัครใจเข้ามาเองเพราะเห็นว่าเป็นประโยชน์
- ( ) อื่น ๆ ระบุ.....

16. ท่านได้รับประโยชน์จากการเข้าอบรมเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ในแง่ของ
การนำไปใช้ในการดูแลสุขภาพอนามัยของท่านและครอบครัว

- ( ) เห็นด้วยมากที่สุด
- ( ) เห็นด้วยมาก
- ( ) เห็นด้วยปานกลาง
- ( ) เห็นด้วยน้อย
- ( ) เห็นด้วยน้อยที่สุด

17. หลังจากได้รับการฝึกอบรมเพื่อเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) แล้ว ท่านนำความรู้
เรื่องอะไรบ้างไปใช้ในชีวิตประจำวันของท่านและคนในบ้าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) การใช้สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ
- ( ) การให้การช่วยเหลือและรักษาพยาบาลตามอาการ
- ( ) การสร้างเสริมภูมิคุ้มโรค
- ( ) การควบคุมป้องกันโรคติดต่อ
- ( ) การสุขภาพบาลสิ่งแวดล้อม

- ( ) การรักษาอนามัยของร่างกาย
- ( ) อาหารประจำวัน
- ( ) การวางแผนครอบครัว
- ( ) การอนามัยแม่และเด็ก รวมถึงการดูแลเด็กที่เจริญเติบโตไม่ได้
- ( ) การปฐมพยาบาล
- ( ) ประสานงานสาธารณสุข และงานส่วนรวมอื่น ๆ ในชุมชน
- ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

18. ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมาท่านได้รับการฝึกอบรมประชุมในเรื่องการสุขภาพสิ่งแวดล้อมหรือไม่

- ( ) ไม่ได้รับ
- ( ) ได้รับ.....ครั้ง เรื่องที่ 1.....
เรื่องที่ 2.....
เรื่องที่ 3.....

19. ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมาท่านได้รับการฝึกอบรมประชุมในเรื่องการดูแลสุขภาพอนามัยหรือไม่

- ( ) ไม่ได้รับ
- ( ) ได้รับ.....ครั้ง เรื่องที่ 1.....
เรื่องที่ 2.....
เรื่องที่ 3.....

20. ในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมาท่านได้รับการนิเทศงาน (การนิเทศงาน หมายถึง การได้รับความรู้ แก้ไขปัญหา แนะนำ ปรึกษาหารือ ประเมินผล และให้กำลังใจ) โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

- ( ) ไม่เคยเลย
- ( ) ได้รับการนิเทศงาน จำนวน.....ครั้ง
หัวข้อเรื่องที่ได้รับการนิเทศงาน.....
.....

21. นอกจากการอบรม การประชุม การนิเทศงาน ตามข้อ 19, 20, 21, 22 แล้ว ท่าน
 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ การรักษาพยาบาล และการสุขภาพสิ่งแวดล้อม
 จากที่ไหนอีกบ้างหรือไม่

- ( ) ไม่ได้รับ
- ( ) ได้รับ จาก ( ) วิทยุ
 ( ) โทรทัศน์
 ( ) หนังสือพิมพ์
 ( ) หนังสือ เอกสาร แผ่นพับ
 ( ) เสียงตามสายในชุมชน
 ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

22. ปัจจุบันท่านเป็นกรรมการด้านอื่น ๆ อะไรอีกบ้าง ในชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) กรรมการชุมชน ในตำแหน่ง.....
- ( ) กลุ่มผู้สูงอายุ ในตำแหน่ง.....
- ( ) กลุ่มแม่บ้าน ในตำแหน่ง.....
- ( ) กลุ่มหนุ่มสาว ในตำแหน่ง.....
- ( ) กลุ่มออมทรัพย์ ในตำแหน่ง.....
- ( ) กลุ่มฝึกอาชีพ ในตำแหน่ง.....
- ( ) อื่น ๆ (ระบุ) .....ในตำแหน่ง.....

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ส่วนที่ 2

ข้อมูลด้านการสุขภาพสิ่งแวดล้อมภายในบ้านและบริเวณบ้าน

1. บ้านที่อยู่อาศัยอยู่มีส้วมหรือไม่
  - ( ) ไม่มี ไปใช้ที่ไหน.....
  - ( ) มี ชนิด ( ) ส้วมซึม ส้วมรดน้ำ ส้วมชักโครก
  - ( ) ส้วมหลุม
2. หลังจากถ่ายอุจจาระเสร็จแล้วท่านชำระหรือทำความสะอาดอย่างไร
  - ( ) ใช้น้ำล้าง
  - ( ) ใช้กระดาษชำระ
  - ( ) ใช้กระดาษหนังสือพิมพ์
  - ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....
3. หลังถ่ายอุจจาระท่านล้างมือหรือไม่
  - ( ) ไม่ล้าง
  - ( ) ล้าง ( ) น้ำอย่างเดียว
  - ( ) น้ำและสบู่ หรือผงซักฟอก
  - ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....
4. หลังถ่ายปัสสาวะท่านล้างมือหรือไม่
  - ( ) ไม่ล้าง
  - ( ) ล้าง ( ) น้ำอย่างเดียว
  - ( ) น้ำและสบู่ หรือผงซักฟอก
  - ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....
5. ท่านกำจัดขยะด้วยวิธีใด
  - ( ) กำจัดเอง โดยการ ( ) เผา
  - ( ) ฝัง
  - ( ) ทิ้งลงแหล่งน้ำธรรมชาติ
  - ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....
  - ( ) มีเทศบาลมาเก็บ หรือทิ้งถังเทศบาล

6. ความถี่ในการกำจัดขยะ หรือการนำขยะไปทิ้งในถังขยะเทศบาล

- ( ) ทุกวัน
 ( ) 2 - 3 วันต่อครั้ง
 ( ) 4 - 5 วันต่อครั้ง
 ( ) 6 - 7 วันต่อครั้ง
 ( ) มากกว่า 7 วันต่อครั้ง

7. น้ำเสียที่เกิดจากการซักล้าง/อาบชำระล้างสิ่งสกปรกในครัวเรือนของท่านระบายลงที่ใด

- ( ) ที่ว่างรอบ ๆ บ้านปล่อยให้ซึมลงดิน
 ( ) ลงบ่อระบายที่ขุดไว้ เก็บน้ำเสียในบ้าน
 ( ) ต่อท่อลงแหล่งน้ำธรรมชาติใกล้บ้าน
 ( ) ลงท่อระบายน้ำนอกบ้าน
 ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

8. บ้านที่ท่านอาศัยอยู่นี้ มีปัญหาเรื่องน้ำขังหรือระบายไม่ได้หรือไม่

- ( ) ไม่มี
 ( ) มี สาเหตุเกิดจาก ( ) ไม่มีท่อหรือทางระบายลงน้ำ
 ( ) ท่อหรือทางระบายน้ำที่มีอยู่เล็กหรือตัน เช่น
 ( ) ท่อหรือทางระบายน้ำที่มีอยู่เต็มไปด้วยขยะ
 ( ) บริเวณที่ตั้งบ้านเป็นหลุม น้ำจึงขัง
 ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

9. ท่านใช้น้ำจากแหล่งใดเป็นน้ำดื่ม (ถ้าใช้จากหลายแหล่งให้ระบุแหล่งที่ใช้มากที่สุดหรือใช้

เป็นประจำเพียง 1 คำตอบ)

- ( ) น้ำฝน
 ( ) น้ำประปา
 ( ) น้ำบาดาล
 ( ) น้ำบ่อต้น
 ( ) น้ำบรรจุขวด
 ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

10. ท่านได้มีการปรับปรุงคุณภาพน้ำก่อนนำมาดื่มด้วยวิธีใด

( ) ปรับปรุง โดยวิธี ( ) ต้ม

( ) กรอง

( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

( ) ไม่ปรับปรุง

11. ท่านใช้น้ำจากแหล่งใดเป็นน้ำใช้ (ถ้าใช้จากหลายแหล่งให้ระบุแหล่งที่ใช้มากที่สุดหรือใช้เป็นประจำเพียง 1 คำตอบ)

( ) น้ำฝน

( ) น้ำประปา

( ) น้ำบาดาล

( ) น้ำบ่อต้น

( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

12. ท่านได้มีการปรับปรุงคุณภาพน้ำก่อนนำมาใช้ด้วยวิธีใด

( ) ไม่ปรับปรุง

( ) ปรับปรุง โดยวิธี ( ) กรอง

( ) แก่งสารส้ม

( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University.

All rights reserved

ส่วนที่ 3

ข้อมูลด้านการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเอง คนในบ้าน และการรักษาพยาบาล
เมื่อมีอาการเจ็บป่วย

1. ท่านคิดว่าการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเองและคนในบ้านเป็นสิ่งจำเป็นหรือไม่
  - ( ) ไม่จำเป็น เพราะ.....
  - ( ) จำเป็น เพราะ.....
2. ท่านคิดว่าการดูแลสุขภาพของตนเองและคนในบ้านควรดูแลอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
  - ( ) รักษาอนามัยของตา หู จมูก ฝ่ามือ และศีรษะ
  - ( ) รักษาเหงือกและฟัน
  - ( ) รักษาอนามัยของผิวหนัง มือ และเท้า
  - ( ) รักษาความสะอาดของเสื้อผ้า และเครื่องใช้
  - ( ) การพักผ่อน
3. ในบ้านของท่านมีใครบ้างที่มีโรคประจำตัว

ชื่อ	เป็นโรค	เป็นมานาน/ปี
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

4. กรณีที่ท่านหรือคนในบ้านมีโรคประจำตัว ท่านปฏิบัติตัวหรือสมาชิกปฏิบัติตัวอย่างไร

- ( ) ตัวท่าน ( ) ไปพบแพทย์เพียงครั้งเดียว และไม่ได้ไปอีก
 ( ) ไปพบแพทย์เป็นบางครั้ง เมื่อรู้สึกไม่สบาย
 ( ) พบแพทย์ประจำตามนัดทุกครั้งและเมื่อรู้สึกไม่สบาย
 เพิ่มขึ้น
 ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....
- ( ) คนในบ้าน ( ) ไปพบแพทย์เพียงครั้งเดียว และไม่ได้ไปอีก
 ( ) ไปพบแพทย์เป็นบางครั้ง เมื่อรู้สึกไม่สบาย
 ( ) พบแพทย์ประจำตามนัดทุกครั้งและเมื่อรู้สึกไม่สบาย
 เพิ่มขึ้น
 ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

5. ในระยะเวลา 3 เดือนที่ผ่านมา ตัวท่านและคนในบ้านมีใครเจ็บป่วยบ้างหรือไม่

- ( ) ตัวท่าน ( ) ไม่เคยเจ็บป่วย
 ( ) เคยเจ็บป่วย ด้วยโรคหรืออาการ
 1. ....
 2. ....
 3. ....
 4. ....
 5. ....
- ( ) คนในบ้าน ( ) ไม่เคยเจ็บป่วย
 ( ) เคยเจ็บป่วย ด้วยโรคหรืออาการ
 1. ....
 2. ....
 3. ....
 4. ....
 5. ....

7. นอกจากวิธีการดูแลรักษาตนเองตามข้อ 6 แล้ว ท่านปฏิบัติตนอย่างไรอีกบ้าง

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

8. หากคนในชุมชนไม่สบาย เขาเคยมาปรึกษาหรือไม่

- ( ) ไม่เคย
- ( ) เคยเกี่ยวกับเรื่องใดบ้าง (ให้ลำดับลักษณะการให้คำปรึกษา โดยเขียน

1 = มากที่สุด 2 = รองลงมา 3 = น้อยที่สุด)

- ( ) การรักษาพยาบาลเบื้องต้น
- ( ) แนะนำให้ไปปรึกษากับแพทย์ที่ศูนย์บริการ
สาธารณสุข หรือโรงพยาบาล
- ( ) ช่วยพาไปพบแพทย์ที่ศูนย์บริการสาธารณสุข
หรือโรงพยาบาล
- ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

9. นอกจากการให้คำปรึกษา ท่านช่วยเหลือเพื่อนบ้านในเรื่องอะไรบ้าง

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

ส่วนที่ 4

แบบสังเกตด้านสุขภาพอนามัยและการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม

คำชี้แจง ขอให้พนักงานสัมภาษณ์ใช้การสังเกตสถานการณ์ต่อไปนี้ว่า มีสภาพอย่างไรและประเมินค่าตามสภาพมากน้อยดังนี้

- 3 หมายถึง มีสภาพในเรื่องนั้นไปในทางดี
 2 หมายถึง มีสภาพในเรื่องนั้นไปในทางพอใช้
 1 หมายถึง มีสภาพไปในทางไม่ดี

1. อนามัยเกี่ยวกับผม

สะอาด

3	2	1
---	---	---

สกปรก

2. อนามัยเกี่ยวกับเล็บ

สะอาด

3	2	1
---	---	---

สกปรก

3. อนามัยเกี่ยวกับผิวหนัง

สะอาด

3	2	1
---	---	---

สกปรก

4. อนามัยเกี่ยวกับฟัน

สะอาด

3	2	1
---	---	---

สกปรก

5. อนามัยเกี่ยวกับเสื้อผ้า

สะอาด	3	2	1	สกปรก
-------	---	---	---	-------

6. บ้านที่พักอาศัย

คงทนถาวร	3	2	1	ไม่คงทนถาวร
----------	---	---	---	-------------

7. สภาพภายในบ้านและบริเวณบ้าน (ความสกปรก รกรุงรัง)

สะอาด	3	2	1	สกปรก
-------	---	---	---	-------

8. การระบายอากาศภายในบ้าน

ดี	3	2	1	ไม่ดี
----	---	---	---	-------

9. แสงสว่างภายในบ้าน

สว่าง	3	2	1	มืด
-------	---	---	---	-----

10. ห้องครัวหรือที่ประกอบอาหาร

สะอาด	3	2	1	สกปรก
-------	---	---	---	-------

11. ตู๊กบข้าว

ถูกสุขลักษณะ	3	2	1	ไม่ถูกสุขลักษณะ
--------------	---	---	---	-----------------

12. การระบายน้ำใต้ถุนบ้านและบริเวณ

ไม่มีน้ำขัง	3	2	1	น้ำขัง
-------------	---	---	---	--------

13. สภาพของถังขยะ

ดี	3	2	1	ไม่ดี
----	---	---	---	-------

14. น้ำใช้

สะอาด	3	2	1	สกปรก
-------	---	---	---	-------

15. ส้วม

สะอาด	3	2	1	สกปรก
-------	---	---	---	-------

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

เกณฑ์การสังเกต

1. อนามัยเกี่ยวกับผม

ระดับคะแนน 3 คะแนน	ผมสะอาด ได้รับการดูแล ไม่รุงรัง ไม่มีรังแค หรือ ผื่นและองเกาะ
ระดับคะแนน 2 คะแนน	ผมสะอาด ได้รับการดูแล ไม่รุงรัง มีรังแค หรือ ผื่นและองเกาะเพียงเล็กน้อย
ระดับคะแนน 1 คะแนน	ผมสกปรก ไม่ได้รับการดูแล รุงรัง มีรังแค หรือ ผื่นและองเกาะมาก

2. อนามัยเกี่ยวกับเล็บ

ระดับคะแนน 3 คะแนน	เล็บตัดสั้น สะอาด ไม่มีสิ่งสกปรกติดตามซอกเล็บ
ระดับคะแนน 2 คะแนน	เล็บยาว (โอกาสที่จะดูแลให้สะอาดยากกว่าเล็บสั้น) ไม่มีสิ่งสกปรกติดตามซอกเล็บ
ระดับคะแนน 1 คะแนน	เล็บอาจจะสั้นหรือยาวก็ได้ แต่มีสิ่งสกปรกติดอยู่ตาม ซอกเล็บ

3. อนามัยของผิวหนัง

ระดับคะแนน 3 คะแนน	ผิวหนังสะอาด ไม่มีคราบไคล ไม่มีโรคผิวหนัง เช่น กลากเกลื้อน พุพอง
ระดับคะแนน 2 คะแนน	ผิวหนังสะอาด ไม่มีโรคผิวหนัง แต่มีคราบไคลเล็กน้อย
ระดับคะแนน 1 คะแนน	ผิวหนังดูสกปรก มีคราบไคล และมีโรคผิวหนัง

4. อนามัยเกี่ยวกับฟัน

ระดับคะแนน 3 คะแนน	ฟันสะอาด ไม่มีคราบสีฟัน หรือคราบเหลืองจากการสูบบุหรี่ ลมหายใจ ไม่มีกลิ่นเหม็น
ระดับคะแนน 2 คะแนน	ฟันมีคราบเหลืองจากการสูบบุหรี่ ลมหายใจไม่มีกลิ่นเหม็น
ระดับคะแนน 1 คะแนน	ฟันสกปรก มีสีฟัน มีคราบเหลืองจากการสูบบุหรี่ ลมหายใจมีกลิ่นเหม็น หรือเวลาพูดมีกลิ่นปากรุนแรง

5. อนามัยเกี่ยวกับเสื้อผ้า

ระดับคะแนน 3 คะแนน	เสื้อผ้าที่สวมใส่ มีการรีด ไม่ยับยู่ยี่ ดูสะอาด ไม่มีกลิ่นอับชื้น หรือกลิ่นเหม็น ไม่มีคราบเหลือง ไม่จำเป็นว่าเสื้อผ้านี้จะเก่าหรือใหม่
ระดับคะแนน 2 คะแนน	เสื้อผ้าที่สวมใส่อยับยู่ยี่ เนื่องจากไม่ได้รีด แต่ไม่มีกลิ่นอับชื้น หรือกลิ่นเหม็น ไม่มีคราบเหลือง ไม่จำเป็นว่าเสื้อผ้านี้จะเก่าหรือใหม่
ระดับคะแนน 1 คะแนน	เสื้อผ้าที่สวมใส่ ยับยู่ยี่ เนื่องจากไม่ได้รีด มีกลิ่นอับชื้น หรือกลิ่นเหม็น มีคราบเหลือง

6. บ้านที่พักอาศัย

ระดับคะแนน 3 คะแนน	บ้านที่พักอาศัย มีหลังคาและฝาบ้านคงทนถาวร มีความปลอดภัย สามารถป้องกันแดด ฝน ลม ได้อย่างน้อย 5 ปี
--------------------	--

- ระดับคะแนน 2 คะแนน บ้านที่พักอาศัย มีหลังคา และฝ้ายบ้านที่ใช้ไม้ไผ่ส่วนที่สามารถป้องกันแดดฝนลมได้อย่างน้อย 5 ปี
- ระดับคะแนน 1 คะแนน บ้านที่พักอาศัย มีหลังคา แต่ฝ้ายบ้านเป็นไม้ไผ่ส่วนที่มีสภาพเก่าทรุดโทรมมาก ไม่สามารถกันแดด ฝน ลมได้

7. สภาพบ้านและบริเวณบ้าน

- ระดับคะแนน 3 คะแนน บ้านพักอาศัย มีบริเวณบ้านสะอาด ไม่มีน้ำขัง มีถึงขยะภายในบ้านสะอาดไม่รกรุงรัง ไม่มีหยากไย่ ติดตามฝาผนัง ข้าวของเครื่องใช้ วางเป็นระเบียบ
- ระดับคะแนน 2 คะแนน บ้านพักอาศัย มีบริเวณบ้านสะอาด ไม่มีน้ำขัง ภายในบ้านสะอาด ไม่รกรุงรัง ไม่มีหยากไย่ ติดตามฝาผนัง ข้าวของเครื่องใช้วางไว้ ไม่เป็นระเบียบได้บ้าง ไม่มีถึงขยะ
- ระดับคะแนน 1 คะแนน บ้านพักอาศัย บริเวณบ้านสกปรกรก รุงรัง มีน้ำขัง ไม่มี ถึงขยะ ภายในบ้านสกปรกรก รุงรัง มีหยากไย่ ติดตาม ฝาผนัง ข้าวของเครื่องใช้วางไว้ไม่เป็นระเบียบ

8. การระบายอากาศภายในบ้าน

- ระดับคะแนน 3 คะแนน บ้านช่องมีหน้าต่าง และประตูหลายบาน และเปิดรับลมได้ดี วัสดุสบาย
- ระดับคะแนน 2 คะแนน บ้านมีหน้าต่างและประตูหลายบาน แต่ส่วนใหญ่จะปิด ทำให้อากาศระบายไม่ได้ ทำให้อับทึบ
- ระดับคะแนน 1 คะแนน บ้านมีช่องหน้าต่างและประตูน้อย ทำให้อับทึบ และมีกลิ่นอับ

9. แสงสว่างภายในบ้าน

- ระดับคะแนน 3 คะแนน   ในเวลากลางวัน แสงสว่างเพียงพอที่จะอ่านหนังสือได้ มีหลอดไฟทุกห้อง
- ระดับคะแนน 2 คะแนน   ในเวลากลางวัน แสงสว่างน้อย แต่เพียงพอที่จะอ่านหนังสือได้ และต้องใช้สายตาเพ่งมากกว่าปกติ มีหลอดไฟทุกห้อง
- ระดับคะแนน 1 คะแนน   ในเวลากลางวัน แสงสว่างไม่เพียงพอ ไม่สามารถอ่านหนังสือได้ หลอดไฟ ไม่มีทุกห้อง

10. ห้องครัวหรือที่ประกอบอาหาร

- ระดับคะแนน 3 คะแนน   ห้องครัวหรือที่ประกอบอาหาร สะอาด ไม่ชื้นและมีตุ่มกับข้าว มีการเก็บภาชนะข้าวของเครื่องใช้เป็นระเบียบ มีฝาชีครอบกับข้าว
- ระดับคะแนน 2 คะแนน   ห้องครัวหรือที่ประกอบอาหาร สะอาด ไม่ชื้นและมีตุ่มกับข้าว การเก็บภาชนะข้าวของเครื่องใช้ อาจจะไม่เป็นระเบียบ ไม่มีฝาชีครอบกับข้าว
- ระดับคะแนน 1 คะแนน   ห้องครัวหรือที่ประกอบอาหาร สกปรก ชื้นและไม่มีตุ่มกับข้าว ภาชนะข้าวของเครื่องใช้วางไว้ไม่เป็นระเบียบ

11. ตุ้มข้าว

- ระดับคะแนน 3 คะแนน   มีตุ้มข้าวถูกสุขลักษณะ สามารถป้องกันสัตว์แมลงกัดแทะ ให้นำเข้าบ้านได้ และขารองตุ้มข้าวมีน้ำหล่อ เพื่อป้องกันแดด

- ระดับคะแนน 2 คะแนน มีตุ๊กกับข้าวถูกสุขลักษณะ สามารถป้องกันสัตว์แมลง
กัดตะแคง ไม่ให้เข้าไปในตู้ได้ มีเขารองตุ๊กกับข้าว
- ระดับคะแนน 1 คะแนน มีตุ๊กกับข้าว แต่ไม่ถูกสุขลักษณะคือ ตาข่ายขาด แมลง
สามารถเข้าไปในตู้กับข้าวได้ และไม่มีเขารองตุ๊กกับข้าว

12. การระบายน้ำใต้ถุนบ้าน

- ระดับคะแนน 3 คะแนน ใต้ถุนบ้าน ไม่มีน้ำขัง
- ระดับคะแนน 2 คะแนน ใต้ถุนบ้าน มีน้ำขัง แต่สามารถระบายได้ดี จะมีเฉพาะ
บางช่วงที่ฝนตก
- ระดับคะแนน 1 คะแนน ใต้ถุนบ้านมีน้ำขังตลอดเวลา

13. สภาพถังรองรับขยะ

- ระดับคะแนน 3 คะแนน มีถังขยะอยู่ในสภาพดี มีเขาดัง หรือสูงกว่าการรื้อของ
สัตว์ได้ และมีฝาปิด
- ระดับคะแนน 2 คะแนน มีถังขยะสภาพดี ไม่มีเขาดัง แต่มีฝาปิด
- ระดับคะแนน 1 คะแนน ถังขยะอยู่ในสภาพที่ชำรุด ไม่มีเขาดัง ไม่มีฝาปิด หรือ
บางบ้านอาจจะไม่มีถังขยะเลย กองเอาไว้เลย ๆ

14. น้ำใช้

- ระดับคะแนน 3 คะแนน น้ำที่ใช้จากท่อประปา หรือจากน้ำบ่อที่สะอาด ไม่มีเศษ
ใบไม้ร่วงหล่น และมีการกรองน้ำจมน้ำสะอาด

- ระดับคะแนน 2 คะแนน จากน้ำบ่อที่สะอาดไม่มีเศษใบไม้ร่วงหล่น แต่ไม่ได้มีการกรอง หรือแกว่งสารส้มให้น้ำสะอาดขึ้น
- ระดับคะแนน 1 คะแนน จากน้ำบ่อที่สกปรก น้ำมีสี มีสิ่งสกปรก น้ำบ่อน้ำมีเศษใบไม้ร่วงหล่น ไม่มีการกรอง หรือแกว่งสารส้มให้น้ำสะอาด

15. ส้วม

- ระดับคะแนน 3 คะแนน ส้วมสะอาด เก้าหรืออ้อมก้นได้ ไม่มีกลิ่นเหม็น มีกระดาษชำระ มีที่ใส่ผ้าสำหรับการชำระล้าง มีที่ใส่สบู่ หรือที่ใส่สบู่อยู่นอกห้องส้วมก็ได้ แต่กลิ่นเพียงพอที่จะหยิบใช้ได้สะดวก
- ระดับคะแนน 2 คะแนน ส้วมสะอาด เก้าหรืออ้อมก้นได้ มีกลิ่นได้เล็กน้อย มีกระดาษชำระ มีที่ใส่ผ้าสำหรับการชำระล้าง มีที่ใส่สบู่ หรือที่ใส่สบู่อยู่นอกห้องส้วมก็ได้ แต่กลิ่นเพียงพอที่จะหยิบใช้ได้สะดวก
- ระดับคะแนน 1 คะแนน ส้วมสกปรก มีกลิ่นรุนแรง ไม่มีกระดาษชำระ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางจรรยาพร พลโกศ
วัน เดือน ปีเกิด	6 ตุลาคม 2493
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่โรงเรียนวาสุเทวี (Regina Mundi School) กรุงเทพมหานคร เมื่อปีการศึกษา 2511 สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรพยาบาลผดุงครรภ์ และอนามัย จากวชิรพยาบาล (วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์) เมื่อปีการศึกษา 2516 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี การพยาบาลสาธารณสุข จากคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อปีการศึกษา 2527
ประสบการณ์ในการทำงาน	ปี พ.ศ. 2516 พยาบาลจิตเวช ตึกศัลยกรรม โรงพยาบาลวชิระ กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2518 พยาบาลตรี ศูนย์บริการสาธารณสุข 24 บางเขน กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2519 ผู้แทนอาหารนม แผนกนมสดจ่อทันสัน บริษัทบริสตอลไมเยอร์ กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2523 พยาบาลหัวหน้าศูนย์บริการสาธารณสุข เทศบาลนคร เชียงใหม่ ปัจจุบันหัวหน้างานแผนงานสาธารณสุข กองอนามัยสิ่งแวดล้อม เทศบาลนคร เชียงใหม่